

INTERNATIONALE CODE VOOR HET OP DE MARKT BRENGEN VAN VERVANGINGSMIDDELEN VOOR MOEDERMELK

Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk

Nederlandse vertaling van:

International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes

Eerste Nederlandse vertaling verzorgd door:
Directoraat-Generaal van de Volksgezondheid
Voorlichting Sector Volksgezondheid
Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
Postbus 439, 2260 AK Leidschendam
december 1982

Deze herziene vertaling, aangevuld met de Wereldgezondheidsvergadering resolutie 27.43 van mei 1974 en de Wereldgezondheidsvergadering resoluties die zijn verschenen vanaf 1982 met een expliciete verwijzing naar de Internationale Code, verzorgd door:

Stichting Babyvoeding
in opdracht van UNICEF Nederland

Uitgegeven door de Wereldgezondheidsorganisatie in 1981 onder de titel *International code of marketing of breast-milk substitutes*

© World Health Organization 1981

De Wereldgezondheidsorganisatie heeft vertalings- en publicatierechten verleend voor een uitgave in het Nederlands aan de Stichting Nederlands Comité UNICEF, zij draagt als enige verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en de getrouwheid van de Nederlandse vertaling. In geval van enige inconsistentie tussen de Engelse en de Nederlandse uitgave, is de originele Engelse uitgave bindend en maatgevend.

Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk

© Stichting Nederlands Comité UNICEF 2015

Inhoud

Inleiding	1
Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk	3
Preambule	3
Artikel 1. Doel van de Code	4
Artikel 2. Reikwijdte van de Code	4
Artikel 3. Begripsbepalingen	5
Artikel 4. Informatie en opleiding	6
Artikel 5. Het grote publiek en moeders	7
Artikel 6. De gezondheidszorg	8
Artikel 7. Zorgverleners	8
Artikel 8. Personen in dienst van fabrikanten en distributeurs	9
Artikel 9. Etikettering	9
Artikel 10. Kwaliteit	10
Artikel 11. Implementatie en monitoring	10
Bijlage 1. Resoluties van de Uitvoerende Raad (EB67.R12) tijdens haar Zevenenzestigste zitting en van de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering (34.22) over de Internationale Code voor het op de Markt Brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk.	12
Bijlage 2. Resolutie van de Drieëndertigste Wereldgezondheidsvergadering over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen.	15
Bijlage 3. Citaten uit de inleidende verklaring door de vertegenwoordiger van de Uitvoerende Raad gericht aan de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering, met als onderwerp de concept Internationale Code voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk	18
Bijlage 4. Wereldgezondheidsvergadering resolutie 27.43 van mei 1974 en de resoluties die zijn verschenen vanaf 1982 met een expliciete verwijzing naar de Internationale Code. Het gaat om de volgende Wereldgezondheidsvergadering resoluties: 27.43, 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34, 47.5, 49.15, 54.2, 55.25, 58.32, 59.21, 61.20, 63.23, 65.6.	21

Inleiding

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties (UNICEF) benadrukken al vele jaren hoe belangrijk het is de praktijk van borstvoeding in stand te houden (en de praktijk nieuw leven in te blazen indien deze afneemt), als een manier om de gezondheid en voeding van zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren. Inspanningen om borstvoeding te bevorderen en belemmeringen weg te nemen die borstvoeding zouden kunnen ontmoedigen, maken deel uit van de algemene voedings- en gezondheidsprogramma's voor moeders en kinderen van beide organisaties en vervullen een sleutelrol in de basisgezondheidszorg als middel om gezondheid voor iedereen te bereiken tegen het jaar 2000.

Een verscheidenheid aan factoren beïnvloeden de prevalentie en duur van borstvoeding. De Zeventiëntwintigste Wereldgezondheidsvergadering (World Health Assembly WHA) in 1974 constateerde de algehele terugloop van borstvoeding in vele delen van de wereld. Deze afname houdt verband met sociaal-culturele en andere factoren, waaronder de promotie van kunstmatige vervangingsmiddelen voor moedermelk. De Zeventiëntwintigste Wereldgezondheidsvergadering drong er op aan dat “de Lidstaten promotionele activiteiten voor babyvoeding onderzoeken en waar nodig voor passende tegenmaatregelen zorgen, waaronder reclamecodes en wetgeving”.¹

De zaak werd weer opgenomen door de Eenendertigste Wereldgezondheidsvergadering in mei 1978. Een van de aanbevelingen die werden gedaan, was dat de Lidstaten prioriteit dienden te geven aan het voorkomen van ondervoeding bij zuigelingen en jonge kinderen onder andere door borstvoeding te bevorderen en ondersteunen, wettelijke en sociale maatregelen te nemen om borstvoeding door werkende moeders te vergemakkelijken, en “het reguleren van ongepaste verkooppromotie van zuigelingenvoeding die kan dienen als vervanging voor moedermelk.”²

Belangstelling voor de problemen die te maken hebben met voeding van zuigelingen en jonge kinderen en het benadrukken van het belang van borstvoeding om deze problemen uit de weg te helpen ruimen is uiteraard breder dan alleen bij de Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF. Overheden, niet-gouvernementele organisaties, beroepsverenigingen, wetenschappers en fabrikanten van zuigelingenvoeding hebben eveneens opgeroepen tot maatregelen op wereldniveau als één van de stappen op weg naar een verbeterde gezondheid voor zuigelingen en jonge kinderen.

In de tweede helft van 1978 maakten de Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF plannen bekend om in het kader van reeds bestaande programma's gezamenlijk een bijeenkomst te organiseren over voeding van zuigelingen en jonge kinderen, om te proberen zo doeltreffend mogelijk gebruik te maken van deze massale belangstelling. Nadat zorgvuldig was nagegaan hoe een zo breed mogelijke deelname kon worden gewaarborgd, werd van 9 tot 12 oktober 1979 te Genève een vergadering belegd die werd bijgewoond door zo'n 150 vertegenwoordigers van overheden, organisaties van de Verenigde Naties en andere intergouvernementele organisaties, non-gouvernementele organisaties, de zuigelingenvoedingsindustrie en deskundigen in aanverwante vakgebieden. De besprekingen waren onderverdeeld in vijf hoofdthema's: aanmoediging en ondersteuning van borstvoeding; bevordering en ondersteuning van geschikte en tijdige toepassing van aanvullende voeding (overgang op vaste voeding) gebruikmakend van lokaal voedsel; verbetering van onderwijs, opleiding en voorlichting op het gebied van voeding van zuigelingen en jonge kinderen; verbetering van de gezondheidstoestand en sociale status van vrouwen in verband met de gezondheid en voeding van zuigelingen en jonge kinderen; en het op gepaste wijze op de markt brengen en verspreiden van vervangingsmiddelen voor moedermelk.

¹ Wereldgezondheidsvergadering Resolutie 27.43 (Handbook of Resolutions and Decisions of the World Health Assembly and the Executive Board, Deel II, 4th ed., Genève, 1981, blz. 58).

² Wereldgezondheidsvergadering Resolutie 31.47 (Handbook of Resolutions and Decisions of the World Health Assembly and the Executive Board, Deel II, 4th ed., Genève, 1981, blz. 62).

De Drieëndertigste Wereldgezondheidsvergadering, gehouden in mei 1980, onderschreef de volledige verklaring en aanbevelingen waarover bij deze gezamenlijke conferentie van de Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF overeenstemming was bereikt. Deze vergadering noemde met name de aanbeveling dat “er een internationale code zou moeten zijn voor het op de markt brengen van kunstmatige zuigelingenvoeding en andere producten die gebruikt worden als vervangingsmiddel voor moedermelk”; daarbij werd aan de directeur-generaal verzocht een dergelijke code voor te bereiden ‘in nauw overleg met de Lidstaten en alle overige betrokken partijen’.³

Om te komen tot een Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, overeenkomstig het verzoek van de Wereldgezondheidsvergadering, werden talrijke en langdurige besprekingen gevoerd met alle belanghebbenden. Aan de Lidstaten van de Wereldgezondheidsorganisatie en aan groepen en personen die vertegenwoordigd waren geweest bij de conferentie van oktober 1979, werd gevraagd commentaar te leveren op achtereenvolgende concepten van de code, en aanvullende vergaderingen werden gehouden in februari en maart en opnieuw in augustus en september 1980. De Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF stelden zich ter beschikking van alle groeperingen, in een poging de dialoog over zowel de vorm als de inhoud van de concept code gaande te houden en om als minimale basisinhoud die punten te handhaven waarover tijdens de vergadering van oktober 1979 overeenstemming was bereikt.

In januari 1981 behandelde de Uitvoerende Raad van de Wereldgezondheidsorganisatie tijdens de zeventenzestigste zitting het vierde concept van de code; de Raad onderschreef het en droeg aan de vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering unaniem de tekst⁴ voor van een resolutie die inhield dat de code aangenomen zou worden in de vorm van een aanbeveling in plaats van als een richtlijn.⁵ In mei 1981 besprak de Gezondheidsvergadering de kwestie na een inleiding door de vertegenwoordiger van de Uitvoerende Raad.⁶ De code werd op 21 mei aangenomen zoals voorgedragen met 118 stemmen vóór, 1 tegen en 3 onthoudingen.⁷

---

³ Zie Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32, weergegeven in Bijlage 2.

⁴ Zie resolutie EB67.R12, weergegeven in Bijlage 1.

⁵ De juridische implicaties van het aannemen van de code in de vorm van een aanbeveling of een richtlijn worden besproken in een verslag over de code door de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie aan de vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering; dit verslag is als Bijlage 3 opgenomen in document Wereldgezondheidsvergadering 34/1981/REC/1.

⁶ Zie bijlage 3 voor citaten uit de inleidende verklaring door de vertegenwoordiger van de Uitvoerende Raad.

⁷ Zie Bijlage 1 voor de tekst van Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22, waarbij de code werd aangenomen. Voor het woordelijk verslag van de bespreking tijdens de vijftiende plenaire vergadering op 21 mei 1981, zie document Wereldgezondheidsvergadering 34/1981/REC/2.

Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk

De Lidstaten van de Wereldgezondheidsorganisatie:

Bevestigend het recht van ieder kind en iedere zwangere en zogende vrouw om adequaat gevoed te zijn, als een middel om gezond te worden en te blijven;

Erkennend dat ondervoeding van zuigelingen een facet is van de ruimere problematiek die samenhangt met gebrek aan opleiding, armoede en sociale onrechtvaardigheid;

Erkennend dat de gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen niet los kan worden gezien van de gezondheid en voeding van vrouwen, hun sociaal-economische status en hun rol als moeder;

Zich bewust van het feit dat borstvoeding een niet te evenaren manier is om zuigelingen de ideale voeding te geven voor gezonde groei en ontwikkeling; dat het een unieke biologische en emotionele basis vormt voor de gezondheid van zowel moeder als kind; dat de infectie bestrijdende eigenschappen van moedermelk de zuigelingen helpen beschermen tegen ziekte; en dat er een belangrijk verband bestaat tussen borstvoeding en geboorteregeling;

Erkennend dat aanmoediging en bescherming van borstvoeding een belangrijk onderdeel uitmaakt van de gezondheids- en voedingsmaatregelen en andere sociale maatregelen die nodig zijn om de gezonde groei en ontwikkeling van zuigelingen en jonge kinderen te bevorderen; en dat borstvoeding een belangrijk aspect vormt van de basisgezondheidszorg;

Overwegend dat, wanneer moeders geen of slechts gedeeltelijk borstvoeding geven, er een gerechtvaardigde markt bestaat voor kunstmatige zuigelingenvoeding en voor geschikte bestanddelen om deze voeding uit samen te stellen; dat al deze producten dienovereenkomstig verkrijgbaar dienen te zijn via commerciële of niet-commerciële verspreidingssystemen voor degenen die het nodig hebben; en dat deze producten niet op de markt gebracht of verspreid behoren te worden op manieren die de bescherming en bevordering van borstvoeding kunnen verstoren;

Verder erkennend dat ongeschikte voedingswijzen in alle landen leiden tot ondervoeding, ziekte en sterfte bij zuigelingen en dat het op onjuiste wijze op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk en verwante producten kan bijdragen aan deze belangrijke volksgezondheidsproblemen;

Ervan overtuigd dat het belangrijk is dat zuigelingen geschikte aanvullende voeding krijgen, meestal bij het bereiken van de vierde tot zesde levensmaand, en dat al het mogelijke behoort te worden gedaan om daarvoor plaatselijk beschikbare voedingsmiddelen te gebruiken, en desalniettemin ervan overtuigd dat dergelijke aanvullende voeding niet dient te worden gebruikt als vervangingsmiddel van moedermelk;

Beseffend dat er een aantal sociale en economische factoren bestaat dat van invloed is op borstvoeding, en dat dienovereenkomstig overheden sociale ondersteuningssystemen dienen te ontwikkelen om borstvoeding te beschermen, te vergemakkelijken en aan te moedigen, en dat zij dienen te zorgen voor een omgeving die borstvoeding bevordert, die geschikte ondersteuning biedt aan gezin en gemeenschap, en die moeders beschermt tegen factoren die borstvoeding belemmeren;

Bevestigend dat gezondheidszorgstelsels en de beroepsmatige zorgverleners en anderen die hierin werkzaam zijn, een wezenlijke rol te vervullen hebben in het sturen van voedingsgewoontes aangaande zuigelingen, bij het aanmoedigen en vergemakkelijken van borstvoeding en bij het verschaffen van objectief en consistent advies aan moeders en gezinnen over de superieure waarde van borstvoeding, of, waar dat nodig is, over het juiste gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding, fabrieksmatig samengesteld dan wel thuis bereid;

Verder bevestigend dat het onderwijs en andere sociale dienstverlening betrokken horen te worden bij de bescherming en bevordering van borstvoeding en het juiste gebruik van aanvullende voeding;

Zich ervan bewust dat gezinnen, gemeenschappen, vrouwenorganisaties en andere non-gouvernementele organisaties een bijzondere rol spelen bij de bescherming en bevordering van borstvoeding en bij het waarborgen van de steun die zwangere vrouwen en moeders van zuigelingen en jonge kinderen nodig hebben, ongeacht of ze wel of geen borstvoeding geven;

Bevestigend de noodzaak dat overheden, organisaties binnen de structuur van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, deskundigen in diverse aanverwante disciplines, consumentenorganisaties en de industrie samenwerken bij activiteiten die gericht zijn op het verbeteren van de gezondheid en voeding van moeders, zuigelingen en jonge kinderen;

Erkennend dat overheden verscheidene gezondheids- en voedingsmaatregelen en andere sociale maatregelen behoren te treffen ter bevordering van een gezonde groei en ontwikkeling van zuigelingen en jonge kinderen, en dat deze Code slechts betrekking heeft op één aspect van deze maatregelen;

Overwegend dat producenten en distributeurs van vervangingsmiddelen voor moedermelk een belangrijke en constructieve rol moeten spelen met betrekking tot de voeding van zuigelingen, alsmede inzake de bevordering van het doel van deze Code en de juiste implementatie ervan;

Bevestigend dat overheden opgeroepen worden binnen hun sociale en wettelijke kaders en in overeenstemming met hun algemene ontwikkelingsdoelstellingen uitvoering te geven aan de uitgangspunten en het doel van deze Code, inclusief de bekrachtiging van wetgeving, richtlijnen en andere geschikte maatregelen;

In de overtuiging dat, gezien de voorgaande overwegingen, en met het oog op de kwetsbaarheid van zuigelingen in de eerste levensmaanden en de risico's van verkeerde voedingswijzen, waaronder het onnodige en onjuiste gebruik van vervangingsmiddelen voor moedermelk, de marketing van vervangingsmiddelen voor moedermelk een speciale benadering vereist, wat de gebruikelijke marketing voor deze producten ongeschikt maakt;

DAAROM:

Stemmen de Lidstaten hierbij in met de volgende artikelen die worden aanbevolen als uitgangspunt voor verdere actie.

Artikel 1. Doel van de Code

Het doel van deze Code is een bijdrage te leveren aan het verschaffen van veilige en adequate voeding voor zuigelingen, door bescherming en bevordering van borstvoeding en door het waarborgen van juist gebruik van vervangingsmiddelen voor moedermelk, wanneer deze nodig zijn, op basis van adequate informatie en door gepaste marketing en distributie.

Artikel 2. Reikwijdte van de Code

De Code is van toepassing op de marketing, alsmede op de daarmee samenhangende activiteiten, van de volgende producten: vervangingsmiddelen voor moedermelk, waaronder kunstmatige zuigelingenvoeding andere melkproducten, voedingsmiddelen en dranken, met inbegrip van aanvullende voeding uit de fles wanneer deze op de markt worden gebracht of op andere wijze gepresenteerd, als zijnde geschikt, al dan niet na aanpassing, voor gebruik als gedeeltelijke of volledige vervanging van moedermelk, flessen

en spenen. De Code geldt ook voor de kwaliteit en beschikbaarheid van deze producten, en voor informatie met betrekking tot het gebruik ervan.

Artikel 3. Begripsbepalingen

Ten behoeve van deze Code:

“Vervangingsmiddel voor moedermelk”	betekent	elk voedingsmiddel dat op de markt wordt gebracht of op andere wijze wordt gepresenteerd als een gedeeltelijke of volledige vervanging voor moedermelk, of het nu geschikt is voor dat doel of niet.
“Aanvullende voeding”	betekent	elk voedingsmiddel, of het nu fabrieksmatig of ter plaatse is bereid, dat kan dienen als aanvulling op moedermelk of kunstmatige zuigelingenvoeding wanneer deze niet meer voldoende zijn om in de voedingsbehoeften van de zuigeling te voorzien. In de volksmond wordt ook wel gesproken over vaste voeding of aanvulling op moedermelk.
“Verpakking”	betekent	elke vorm van verpakking van producten die verkocht worden als een normale detailhandel eenheid, inclusief wikkels.
“Distributeur”	betekent	een persoon, onderneming of andere entiteit in de openbare of particuliere sector die zich zakelijk (of dat nu direct of indirect is) bezighoudt met het op groothandels- of retail niveau marketen van een product binnen de reikwijdte van deze Code. Een hoofddistributeur is een verkoopagent van de fabrikant, een vertegenwoordiger, een landelijk distributeur of een makelaar.
“Gezondheidszorgstelsel”	betekent	overheids-, non-gouvernementele of particuliere instellingen of organisaties die zich, direct of indirect, bezighouden met de gezondheidszorg voor moeders, zuigelingen en zwangere vrouwen; en kinderdagverblijven en instellingen voor de verzorging van kinderen. Zorgverleners in een particuliere praktijk vallen hier ook onder. Voor de toepassing van deze Code vallen apotheken en andere gevestigde verkooppunten hier niet onder.
“Zorgverlener”	betekent	een persoon die in een onderdeel van een dergelijk gezondheidszorgstelsel werkt, zij het beroepsmatig of niet, met inbegrip van onbetaalde vrijwilligers.

“Kunstmatige zuigelingenvoeding”	betekent	een vervangingsmiddel voor moedermelk dat fabrieksmatig is samengesteld in overeenstemming met de betreffende normen van de Codex Alimentarius, om te voorzien in de normale voedingskundige behoeften van zuigelingen tot aan de leeftijd van vier tot zes maanden, en is aangepast aan hun fysiologische kenmerken. Kunstmatige zuigelingenvoeding kan ook thuis worden bereid en wordt dan als zodanig omschreven.
“Etiket”	betekent	elk(e) label, merknaam, merkteken, afbeelding of ander beschrijvend materiaal, geschreven, gedrukt, gestencild, als merkteken aangebracht, in reliëf uitgevoerd of ingeperst op of bevestigd aan een verpakking (zie hierboven) van enig product dat onder de reikwijdte van deze Code valt.
“Fabrikant”	betekent	een onderneming of andere entiteit die zich in de openbare of particuliere sector zakelijk of functioneel bezighoudt (of dat nu direct is of via een tussenpersoon of via een entiteit die erdoor wordt aangestuurd of er onder contract staat) met de fabricage van een product binnen de reikwijdte van deze Code.
“Op de markt brengen” of “Marketing”	betekent	productpromotie, verspreiding, verkoop, adverteren, product-PR en informatiediensten.
“Marketingpersoneel”	betekent	eenieder wiens functie betrekking heeft op marketing van een product of producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen.
“Monsters”	betekent	afzonderlijke of kleine hoeveelheden van een product die kosteloos worden verstrekt.
“Leveringen”	betekent	hoeveelheden van een product die verschaft worden voor gebruik gedurende een langere periode, gratis of voor een lage prijs, uit sociaal oogpunt, met inbegrip van de producten die worden gegeven aan gezinnen in nood.

Artikel 4. Informatie en opleiding

- 4.1 Overheden behoren de verantwoordelijkheid te dragen om te waarborgen dat er objectieve en consistente informatie wordt gegeven over de voeding van zuigelingen en jonge kinderen ten behoeve van gezinnen en degenen die werkzaam zijn op het gebied van voeding van zuigelingen en jonge kinderen. Deze verantwoordelijkheid behoort zich uit te strekken over het organiseren, verschaffen, ontwerpen en verspreiden van informatie, ofwel het toezicht hierop.

- 4.2 Informatieve en educatieve materialen, hetzij schriftelijk, hetzij als geluidswaergave of in visuele vorm, met betrekking tot zuigelingenvoeding en bestemd voor zwangere vrouwen en moeders van zuigelingen en jonge kinderen, dienen heldere informatie te bevatten over elk van de volgende punten: (a) de voordelen en superioriteit van borstvoeding; (b) voeding voor de moeder en de voorbereiding op en de instandhouding van borstvoeding; (c) de negatieve uitwerking op borstvoeding van het gedeeltelijk introduceren van voeden met de fles; (d) de moeilijkheid van het terugkomen op de beslissing geen borstvoeding te geven; en (e) waar nodig, het juiste gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding, fabrieksmatig of thuis gefabriceerd. Wanneer de hier bedoelde materialen informatie bevatten over het gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding, dienen ook de sociale en financiële implicaties van het gebruik hiervan te worden vermeld, evenals de gezondheidsrisico's bij toepassing van verkeerde voedingsmiddelen en voedingsmethoden, en met name, de gezondheidsrisico's van het onnodige of verkeerde gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding en andere vervangingsmiddelen voor moedermelk. Deze materialen behoren geen afbeeldingen of tekst te bevatten die het gebruik van vervangingsmiddelen voor moedermelk kunnen idealiseren.
- 4.3 Giften in de vorm van informatieve of educatieve apparatuur of materialen door fabrikanten of distributeurs horen alleen gedaan te worden op verzoek en met schriftelijke goedkeuring van de bevoegde overheidsinstantie of wanneer ze de richtlijnen volgen die de overheid voor dit doel heeft opgesteld. Dergelijke uitrustingen of materialen mogen de naam of het logo van het schenkende bedrijf dragen, maar behoren niet te verwijzen naar de handelsnaam van het product dat onder de reikwijdte van deze Code valt en behoren alleen verspreid te worden via het gezondheidszorgstelsel.

Artikel 5. Het grote publiek en moeders

- 5.1 Er mag voor het grote publiek geen reclame worden gemaakt of aan een andere vorm van verkoopbevordering worden gedaan voor producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen.
- 5.2 Fabrikanten en distributeurs mogen aan zwangere vrouwen, moeders of hun gezinsleden geen monsters verstrekken, niet -direct en indirect, van producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen.
- 5.3 Overeenkomstig met lid 1 en 2 van dit artikel mag geen reclame worden gemaakt op de plaats van verkoop, mogen geen monsters worden uitgereikt en mogen geen andere promotie middelen worden aangewend om verkoop aan de consument op het niveau van de detailhandel te verhogen, zoals met behulp van speciale uitstallingen, kortingsbonnen, lokartikelen, speciale aanbiedingen, verkopen beneden kostprijs en koppelverkoop, met betrekking tot producten onder de reikwijdte van deze Code. Deze bepaling hoort geen belemmering te vormen voor het voeren van een prijsbeleid dat erop is gericht om op de lange termijn de producten tegen een lagere prijs aan te bieden.
- 5.4 Fabrikanten en distributeurs mogen aan zwangere vrouwen of moeders van zuigelingen en jonge kinderen geen geschenken uitreiken in de vorm van gebruiksartikelen of hulpmiddelen waarmee het gebruik van vervangingsmiddelen voor moedermelk of flesvoeding kan worden bevorderd.
- 5.5 Personen die zich bezig houden met het op de markt brengen van producten, mogen bij het uitoefenen van deze functie geen contact opnemen, niet direct en niet indirect, op welke wijze dan ook, met zwangere vrouwen of moeders van zuigelingen of jonge kinderen.

Artikel 6. De gezondheidszorg

- 6.1 De overheidsinstanties van de Lidstaten dienen gepaste maatregelen te nemen om borstvoeding aan te moedigen en te beschermen en de uitgangspunten van deze Code te bevorderen; zij dienen aan zorgverleners, al naar gelang de verantwoordelijkheden die zij dragen, gepaste informatie en adviezen te geven, met inbegrip van de punten zoals omschreven in artikel 4.2.
- 6.2 Geen enkele instelling binnen het gezondheidszorgstelsel mag worden gebruikt om de verkoop van kunstmatige zuigelingenvoeding of andere producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen, te bevorderen. Deze Code vormt evenwel geen beletsel voor het geven van informatie aan beroepsmatige zorgverleners zoals omschreven in artikel 7.2.
- 6.3 Instellingen binnen de gezondheidszorg mogen niet worden gebruikt voor de uitstalling van producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen, voor aanplakbiljetten of posters die op dergelijke producten betrekking hebben, of voor de verspreiding van door de fabrikant of distributeur geleverd materiaal anders dan genoemd onder artikel 4.3.
- 6.4 Het gebruik door de gezondheidszorg van ‘vertegenwoordigers’, ‘kraamverzorgsters’, of vergelijkbare krachten in dienst van of betaald door fabrikanten of distributeurs, mag niet worden toegestaan.
- 6.5 Het voeden met kunstmatige zuigelingenvoeding, fabrieksmatig of thuis bereid, dient alleen te worden voorgedaan door zorgverleners, of, indien nodig, door andere sociaal werkers; dit mag alleen ten behoeve van moeders of gezinsleden die het moeten gebruiken, en de gegeven informatie moet een duidelijke uitleg bevatten van de gevaren van onjuist gebruik.
- 6.6 Donaties of verkoop tegen lage prijs van kunstmatige zuigelingenvoeding of andere producten onder de reikwijdte van deze Code aan instellingen of organisaties, voor gebruik binnen deze instellingen of voor verspreiding daarbuiten, zijn toegestaan. Dergelijke leveringen mogen alleen worden gebruikt of verspreid voor zuigelingen die gevoed moeten worden met vervangingsmiddelen voor moedermelk. Wanneer de leveringen worden verspreid voor gebruik buiten de instellingen, mogen ze alleen worden uitgevoerd door de betrokken instellingen of organisaties. Dergelijke donaties of laag geprijsde leveringen mogen door fabrikanten of distributeurs niet worden gebruikt ter aansporing van de verkoop.
- 6.7 Wanneer geschonken leveringen van kunstmatige zuigelingenvoeding of andere producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen buiten een instelling worden verspreid, dient de instelling of organisatie ervoor te zorgen dat de leveringen kunnen blijven doorgaan zolang de betreffende zuigelingen deze nodig hebben. De schenkers van de leveringen, evenals de betrokken instellingen of organisaties, dienen zich bewust te zijn van deze verantwoordelijkheid.
- 6.8 Apparatuur en materialen, in aanvulling op die waarnaar in Artikel 4.3 wordt verwezen, geschonken aan een instelling binnen de gezondheidszorg, mogen wel de naam of het logo van het bedrijf dragen, maar mogen geen verwijzing te bevatten naar een handelsnaam van een product onder de reikwijdte van deze Code.

Artikel 7. Zorgverleners

- 7.1 Zorgverleners dienen het geven van borstvoeding aan te moedigen en te beschermen en degenen die specifiek betrokken zijn bij de voeding van moeders en zuigelingen dienen zich op de hoogte te stellen van de verantwoordelijkheden die zij vanwege deze Code dragen, waaronder ook de informatie zoals omschreven in artikel 4.2.

- 7.2 Informatie door fabrikanten of distributeurs verstrekt aan zorgverleners met betrekking tot producten onder de reikwijdte van deze Code dient beperkt te blijven tot wetenschappelijke en feitelijke zaken, en dergelijke informatie dient niet te impliceren of te doen geloven dat flesvoeding/kunstmatige zuigelingenvoeding gelijk aan of beter dan borstvoeding is. Het hoort tevens de informatie te bevatten zoals omschreven in artikel 4.2.
- 7.3 Fabrikanten of distributeurs dienen aan zorgverleners of hun gezinsleden geen financiële of materiële lokkertjes te geven ter promotie van producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen en zorgverleners en hun gezinsleden dienen deze op hun beurt niet aan te nemen.
- 7.4 Monsters van kunstmatige zuigelingenvoeding of andere producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen, of van apparatuur of materiaal voor de bereiding of het gebruik ervan, dienen niet aan zorgverleners te worden verstrekt, behalve wanneer deze nodig zijn voor een beroepsmatige evaluatie of onderzoek op instellingsniveau. Zorgverleners dienen geen monsters van kunstmatige zuigelingenvoeding te geven aan zwangere vrouwen, moeders van zuigelingen of jonge kinderen of aan hun eigen familieleden.
- 7.5 Fabrikanten en distributeurs van producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen dienen, aan de instelling waaraan de ontvangende zorgverlener is gelieerd, elke bijdrage aan hem of haar of ten behoeve van hem of haar voor studiebeurzen, studiereizen, onderzoeksbeurzen, deelname aan beroepsmatige congressen en dergelijke, bekend te maken. Ook de ontvanger dient dergelijke zaken aan zijn of haar instelling bekend te maken.

Artikel 8. Personen in dienst van fabrikanten en distributeurs

- 8.1 In het systeem van verkoopstimulansen voor personen, die zich met het op de markt brengen bezighouden, dient de omzet van producten die onder de reikwijdte van deze Code vallen buiten de berekening van de bonussen te worden gehouden, en er horen geen quota te worden vastgesteld voor de verkoop van deze producten. De bedoeling hiervan is niet de betaling van bonussen op basis van de totale verkopen door een bedrijf of van andere producten die erdoor op de markt worden gebracht, te voorkomen.
- 8.2 Personeel dat in dienst is voor de marketing van producten die onder deze Code vallen dienen in het kader van hun dienstbetrekking geen onderwijskundige functies uit te oefenen tegenover zwangere vrouwen of moeders van zuigelingen en jonge kinderen. De bedoeling van deze bepaling is niet dat dergelijk personeel niet gebruikt mag worden in andere functies binnen de gezondheidszorg op uitdrukkelijk verzoek en met schriftelijke goedkeuring van de bevoegde instanties van de betrokken overheid.

Artikel 9. Etikettering

- 9.1 Etiketten dienen zodanig ontworpen te zijn dat ze de benodigde informatie verstrekken over het correcte gebruik van het betreffende product, en op een wijze waarop ze het geven van borstvoeding niet ontmoedigen.
- 9.2 Fabrikanten en distributeurs van kunstmatige zuigelingenvoeding dienen te waarborgen dat op iedere verpakking een in een geschikte taal gestelde duidelijke, opvallende en gemakkelijk te lezen en te begrijpen boodschap gedrukt staat, of op een etiket dat er niet gemakkelijk van kan worden gescheiden, waarin elk van de volgende punten naar voren komt:
- (a) de woorden “Belangrijke Mededeling” of woorden van gelijke strekking;
  - (b) een verklaring van de superieure kwaliteiten van borstvoeding;

- (c) een verklaring dat het product alleen dient te worden gebruikt wanneer een zorgverlener het advies geeft dat het gebruik nodig is en wanneer de zorgverlener uitleg geeft over de juiste wijze van gebruik;
- (d) aanwijzingen voor de juiste bereiding en een waarschuwing tegen de gezondheidsrisico's van een verkeerde wijze van bereiden.

Noch de verpakking, noch het etiket mag afbeeldingen bevatten van zuigelingen, noch mogen ze andere afbeeldingen of bewoordingen bevatten die het gebruik van kunstmatige zuigelingenvoeding zouden kunnen idealiseren. Wel mogen zij illustraties bevatten die een gemakkelijke herkenning van het product als een vervangingsmiddel van moedermelk mogelijk maken of die de bereidingswijze toelichten. Aanduidingen als “gehumaniseerd”, “zoals moeder” en dergelijke termen mogen niet worden gebruikt. Bijsluiters in de verpakking of verkoopenheid met extra informatie over het product en het juiste gebruik ervan zijn toegestaan, mits ze voldoen aan de bovengenoemde voorwaarden. Wanneer op een etiket aanwijzingen worden gegeven om van een bepaald product kunstmatige zuigelingenvoeding te maken, gelden eveneens de bovenstaande bepalingen.

- 9.3 Onder deze Code vallende voedingsproducten, die als voeding voor zuigelingen op de markt worden gebracht, en welke niet volledig voldoen aan alle eisen die worden gesteld aan kunstmatige zuigelingenvoeding, maar dat na bereiding wel doen, dienen op het etiket een waarschuwing te dragen dat het product als zodanig niet de enige voedingsbron voor een zuigeling mag zijn. Aangezien gezoete, gecondenseerde melk niet geschikt is als zuigelingenvoeding en ook niet gebruikt kan worden als hoofdbestanddeel voor kunstmatige zuigelingenvoeding, mag het etiket voor dit product geen aanwijzingen bevatten om deze toch voor dat doel te bereiden.
- 9.4 Op het etiket van producten die onder deze Code vallen dienen eveneens de volgende punten naar voren te komen: (a) de gebruikte ingrediënten; (b) de samenstelling/analyse van het product; (c) het bewaarvoorschrift; (d) het batchnummer en de uiterste consumptiedatum, rekening houdend met het klimaat en de bewaaromstandigheden in het betreffende land.

Artikel 10. Kwaliteit

- 10.1 De kwaliteit van de producten is een essentieel onderdeel van de bescherming van de gezondheid van zuigelingen en dient daarom te voldoen aan een hoge erkende norm.
- 10.2 Voedingsproducten die onder deze Code vallen, dienen bij verkoop of verspreiding op andere wijze te voldoen aan de van toepassing zijnde normen die zijn aanbevolen door de Codex Alimentarius Commissie en aan de ‘Code van hygiënische praktijken voor voeding voor zuigelingen en kinderen’ van de Codex.

Artikel 11. Implementatie en monitoring

- 11.1 Overheden dienen zoals passend binnen hun respectievelijke sociale en wettelijke kaders stappen te ondernemen om uitvoering te geven aan de uitgangspunten en het doel van deze Code, waaronder het aannemen van nationale wetgeving, regelgeving en andere geschikte maatregelen. Hiertoe dienen de overheden indien nodig, te streven naar samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie, UNICEF en andere agentschappen binnen de structuur van de Verenigde Naties. Beleid en maatregelen op nationaal niveau, waaronder wetten en regelgeving, die worden aangenomen om uitvoering te geven aan de uitgangspunten en het doel van deze Code, dienen openbaar bekend te worden gemaakt en dienen op gelijke grondslag van toepassing te zijn op allen die zich bezighouden met de fabricage en marketing van producten die onder deze Code vallen.

- 11.2 Toezicht op de naleving van deze Code is in handen van de afzonderlijk handelende overheden en gezamenlijk door middel van de Wereldgezondheidsorganisatie, zoals in lid 6 en 7 van dit artikel is omschreven. Fabrikanten en distributeurs van producten die onder deze Code vallen en betrokken niet-gouvernementele organisaties, beroepsverenigingen en consumentenorganisaties dienen hiertoe met overheden samen te werken.
- 11.3 Onafhankelijk van alle andere maatregelen die worden genomen ter implementatie van deze Code, moeten fabrikanten en distributeurs van producten die onder deze Code vallen zichzelf verantwoordelijk beschouwen voor de monitoring van hun marketingpraktijken overeenstemmend met de uitgangspunten en het doel van deze Code, en voor het nemen van stappen om te waarborgen dat hun gedrag hier op alle niveaus mee overeenkomt.
- 11.4 Niet-gouvernementele organisaties, beroepsverenigingen, instellingen en betrokken personen dienen de verantwoordelijkheid te dragen om de aandacht van fabrikanten en distributeurs te vestigen op activiteiten die onverenigbaar zijn met de uitgangspunten en het doel van deze Code, zodat passende maatregelen kunnen worden genomen. De bevoegde overheidsinstantie dient eveneens op de hoogte te worden gesteld.
- 11.5 Fabrikanten en primaire distributeurs van producten die onder deze Code vallen, dienen elk lid van hun marketingpersoneel bekend te maken met deze Code en hun verantwoordelijkheden op grond van deze Code.
- 11.6 Overeenkomstig artikel 62 van de Statuten van de Wereldgezondheidsorganisatie zullen de Lidstaten de directeur-generaal jaarlijks informeren over de stappen die zij hebben genomen om uitvoering te geven aan de uitgangspunten en het doel van deze Code.
- 11.7 De directeur-generaal zal in even jaren aan de Wereldgezondheidsvergadering verslag uitbrengen over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van deze Code, en zal, op verzoek, de Lidstaten technische ondersteuning verlenen bij het opstellen van landelijke wetgeving en regelgeving of bij het nemen van andere geschikte maatregelen ter implementatie en bevordering van de uitgangspunten en het doel van deze Code.

Bijlage 1

Resoluties van de Uitvoerende Raad (EB67.R12) tijdens haar Zevenenzestigste zitting en van de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering (34.22) over de Internationale Code voor het op de Markt Brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk.

Resolutie EB67.R12

Concept Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk.

De Uitvoerende Raad,

Na bestudering van het rapport van de directeur-generaal betreffende de Concept Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk;

1. ONDERSCHRIJFT de volledige Concept Internationale Code zoals door de directeur-generaal voorbereid;
2. STUURT de Concept Code door aan de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering;
3. BEVEELT de volgende resolutie ter aanneming aan de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering AAN;

28 januari 1981

(De door de Uitvoerende Raad voorgedragen tekst werd op 21 mei 1981 door de Vierendertigste Wereldgezondheidsraad aangenomen als Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22 zoals hierna weergegeven.)

Wereldgezondheidsvergadering Resolutie 34.22 Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk

De Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering,

Onderkennend het belang van deugdelijke voeding voor zuigelingen en jonge kinderen voor de toekomstige gezondheid en ontwikkeling van het kind en de volwassene;

In herinnering roepend dat borstvoeding de enige natuurlijke manier is om een zuigeling te voeden en dat borstvoeding actief beschermd en bevorderd dient te worden in alle landen;

In de overtuiging dat de overheden van de Lidstaten belangrijke verantwoordelijkheden dragen voor en een hoofdrol dienen te spelen bij de bescherming en bevordering van borstvoeding als middel ter verbetering van de gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen;

Zich bewust van de directe en indirecte invloed van de wijze waarop vervangingsmiddelen voor moedermelk op de markt worden gebracht op de voedingswijzen van zuigelingen;

In de overtuiging dat de bescherming en bevordering van zuigelingenvoeding, inclusief regelgeving voor de wijze waarop vervangingsmiddelen voor moedermelk op de markt worden gebracht, van directe en ingrijpende invloed zijn op de gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen, en een vraagstuk vormen dat van direct belang is voor Wereldgezondheidsorganisatie;

Na bestudering van de concept Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, zoals voorbereid door de directeur-generaal en aan de Vergadering doorgestuurd door de Uitvoerende Raad;

Uitdrukking gevend aan de erkentelijkheid jegens de directeur-generaal en de uitvoerend directeur van de kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties voor de stappen die zij hebben genomen om overleg met de Lidstaten en alle overige betrokken partijen te waarborgen in het proces ter voorbereiding van het Concept van de Internationale Code;

Na bestudering van de aanbeveling dienaangaande door de Uitvoerende Raad tijdens haar Zevenenzestigste zitting;

Bevestigend Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32, inclusief de volledige onderschrijving van de verklaring en aanbevelingen gedaan door de gezamenlijke vergadering van de WHO en UNICEF over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, gehouden van 9 tot 12 oktober 1979;

Benadrukkend dat het aannemen en de naleving van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk een minimale vereiste is en slechts een van de vele belangrijke acties die moeten worden ondernomen om gezonde voedingswijzen voor zuigelingen en jonge kinderen te beschermen;

1. **NEEMT AAN**, in de zin van Artikel 23 van de Statuten, de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, als bijlage bij deze resolutie opgenomen;
2. **DRINGT** er bij alle Lidstaten op **AAN**:
  - (1) volledige en eensgezinde steun te verlenen aan de implementatie van de aanbevelingen gedaan door de gezamenlijke vergadering van de WHO en UNICEF over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen en van de bepalingen van de Internationale Code in zijn geheel, als uiting van de gezamenlijke wil van de Lidstaten van de Wereldgezondheidsorganisatie;

- (2) de Internationale Code te vertalen in de landelijke wetgeving, regelgeving of andere geschikte maatregelen;
  - (3) alle betrokken sociale en economische sectoren en alle overige betrokken partijen te betrekken bij de implementatie van de Internationale Code en bij het nakomen van de bepalingen ervan;
  - (4) de naleving van de Code te monitoren;
3. BESLIST dat het opvolgen en beoordelen van de uitvoering van deze resolutie ter hand zal worden genomen door regionale comités, de Uitvoerende Raad en de Gezondheidsvergadering in de geest van Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.17;
  4. VERZOEKT de Codex Alimentarius Commissie van FAO en WHO binnen het kader van haar operationele mandaat volle aandacht te schenken aan acties die nodig zijn om de kwaliteitsnormen voor zuigelingenvoeding te verbeteren, en de implementatie van de Internationale Code te ondersteunen en te bevorderen;
  5. VERZOEKT de directeur-generaal:
    - (1) de Lidstaten, indien en wanneer zij daarom verzoeken, alle mogelijke ondersteuning te verlenen bij de implementatie van de Internationale Code en met name bij het opstellen van nationale wetgeving en andere daartoe strekkende maatregelen in overeenstemming met het hierop van kracht zijnde lid 6(6) van Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32;
    - (2) zijn goede diensten in te zetten voor de voortdurende samenwerking met alle betrokken partijen bij de implementatie van en het monitoren van de Internationale Code op landelijk, regionaal en wereldniveau;
    - (3) verslag uit te brengen aan de Zesendertigste Wereldgezondheidsvergadering over de stand van zaken met betrekking tot de naleving en implementatie van de Code op landelijk, regionaal en wereldniveau;
    - (4) op grond van de conclusies van voornoemd verslag, indien nodig, voorstellen te doen voor herziening van de tekst van de Code en voor maatregelen die nodig zijn voor doeltreffende toepassing ervan.

21 mei 1981

Bijlage 2

Resolutie van de Drieëndertigste Wereldgezondheidsvergadering over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Drieëndertigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 27.43 en 31.47 die nadrukkelijk opnieuw bevestigen dat borstvoeding ideaal is voor de harmonieuze lichamelijke en psychosociale ontwikkeling van het kind, dat er door regeringen en de directeur-generaal wordt opgeroepen tot hoognodige maatregelen teneinde de activiteiten te intensiveren ter bevordering van borstvoeding en de ontwikkeling van maatregelen met betrekking tot de bereiding en het gebruik van vaste voeding op basis van plaatselijk beschikbare producten, en dat er een dringende noodzaak is dat landen de verkoopbevorderende activiteiten voor babyvoeding tegen het licht houden en passende corrigerende maatregelen introduceren, waaronder reclamecodes en wetgeving, alsmede het nemen van passende ondersteunende sociale maatregelen voor moeders die tijdens de lactatieperiode buitenshuis werken;

Bovendien in herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 31.55 en 32.42 die benadrukken dat de gezondheid van moeder en kind een wezenlijk onderdeel zijn van de basisgezondheidszorg, essentieel voor het realiseren van gezondheid voor allen tegen het jaar 2000;

Erkendend dat er een correlatie bestaat tussen de voeding van zuigelingen en jonge kinderen en sociale en economische ontwikkeling, en dat het dringend nodig is dat overheden actie ondernemen ter bevordering van de gezondheid en voeding van zuigelingen, jonge kinderen en moeders, onder andere door middel van onderwijs, opleiding en voorlichting op dit gebied;

Opmerkend dat van 9 tot 12 oktober 1979 een gezamenlijke vergadering van de WHO en UNICEF heeft plaatsgevonden over voeding van zuigelingen en jonge kinderen die werd bijgewoond door vertegenwoordigers van overheden, de Verenigde Naties en technische agentschappen, niet-gouvernementele organisaties die actief zijn op dit terrein, de zuigelingenvoedingsindustrie en andere op dit gebied werkzame wetenschappers;

1. **ONDERSCHRIJFT** de volledige verklaring van en aanbevelingen gedaan door de gezamenlijke vergadering van WHO en UNICEF, namelijk de aanmoediging en ondersteuning van borstvoeding; de bevordering en ondersteuning van een gepaste overgang op vaste voeding; de versterking van onderwijs, opleiding en voorlichting; de bevordering van de gezondheid en sociale status van vrouwen met betrekking tot voeding voor zuigelingen en jonge kinderen; en de gepaste wijze van marketing en distributie van vervangingsmiddelen voor moedermelk. Deze verklaring en deze aanbevelingen maken eveneens duidelijk welke verantwoordelijkheden er op dit gebied rusten op de gezondheidszorg en zorgverleners, landelijke autoriteiten, vrouwenorganisaties en andere niet-gouvernementele organisaties, agentschappen van de Verenigde Naties en de zuigelingenvoedingsindustrie; de verklaring en de aanbevelingen leggen er de nadruk op dat het belangrijk is dat landen een samenhangend voedsel- en voedingsbeleid hebben en dat zwangere en zogende vrouwen adequaat gevoed zijn; de gezamenlijke vergadering heeft eveneens aanbevolen dat “Er een Internationale Code zou moeten zijn voor de marketing van kunstmatige zuigelingenvoeding en andere producten die gebruikt worden ter vervanging van moedermelk. Deze dient te worden ondersteund door zowel de exporterende als de importerende landen en te worden nageleefd door alle fabrikanten. Aan de WHO en UNICEF wordt verzocht het voorbereidingsproces voor deze Code te organiseren in samenwerking met alle betrokken partijen teneinde zo spoedig mogelijk tot resultaat te komen”;

2. ERKENT het belangrijke werk dat reeds door de Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF is verricht met het oog op de implementatie van deze aanbevelingen en het voorbereidende werk dat is gedaan in verband met het opstellen van een concept voor de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk;
3. DRINGT er bij landen die dat nog niet gedaan hebben op AAN kennis te nemen van de Wereldgezondheidsvergadering resoluties 27.43 en 32.42 en deze te implementeren;
4. DRINGT er bij de vrouwenorganisaties op AAN uitgebreide voorlichtingscampagnes op te zetten ter ondersteuning van het geven van borstvoeding en gezonde gewoonten;
5. VERZOEKT de directeur-generaal;
  - (1) op verzoek van de Lidstaten mee te werken aan toezicht houden of toezicht laten houden op de kwaliteit van zuigelingenvoeding tijdens de productiefase in het betreffende land, alsmede tijdens de import en de marketing;
  - (2) de uitwisseling te bevorderen en ondersteunen van informatie over wetten, regelgeving en andere maatregelen betreffende het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk;
6. VERZOEKT de directeur-generaal verder zijn activiteiten ter bevordering van het in praktijk brengen van de aanbevelingen van de gezamenlijke vergadering van de WHO en UNICEF te intensiveren, en met name:
  - (1) inspanningen voort te zetten ter bevordering van zowel borstvoeding als deugdelijke bijvoeding en gewoonten bij de overgang op vaste voeding, als een voorwaarde voor gezonde groei en ontwikkeling van het kind;
  - (2) coördinatie met andere internationale en bilaterale instellingen te intensiveren teneinde de benodigde middelen vrij te maken ten behoeve van de bevordering en ondersteuning van activiteiten in verband met de bereiding van vaste voeding, op basis van lokaal beschikbare producten in landen die een dergelijke ondersteuning nodig hebben; en informatie te vergaren en te verspreiden over methoden van aanvullende voeding en de overgang naar vaste voeding die in verschillende culturen met succes zijn toegepast;
  - (3) de activiteiten te intensiveren op het gebied van gezondheidkundig onderwijs, opleiding en voorlichting over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, in het bijzonder door het opstellen van opleidingshandboeken en andere handleidingen voor zorgverleners in de basisgezondheidszorg in verschillende regio's en landen;
  - (4) een Internationale Code voor te bereiden voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk, in nauw overleg met de Lidstaten en alle overige betrokken partijen, waaronder die wetenschappelijke en andere deskundigen van wie de medewerking wenselijk kan worden geacht, er rekening mee houdend dat:
    - (a) het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk en vaste voeding beschouwd dient te worden binnen het kader van de totale problematiek rond voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;
    - (b) het doel van de code dient te zijn een bijdrage te leveren aan het verschaffen van veilige en adequate voeding aan zuigelingen en jonge kinderen, en in het bijzonder borstvoeding te bevorderen en te waarborgen dat, indien ze nodig zijn, vervangingsmiddelen voor moedermelk op grond van adequate informatie hierover, op de juiste wijze worden gebruikt;
    - (c) de code gebaseerd dient te zijn op bestaande kennis over zuigelingenvoeding;
    - (d) de code aan *onder andere* de volgende uitgangspunten dient te beantwoorden:
      - (i) de productie, opslag en verkoop van, alsmede reclame voor voedingsmiddelen voor zuigelingen dienen onderhevig te zijn aan landelijke wetgeving en regelgeving, of andere voor het betreffende land gepaste maatregelen;

- (ii) relevante voorlichting over zuigelingenvoeding dient te worden verzorgd door de gezondheidszorg in het land waar het product wordt geconsumeerd;
  - (iii) producten dienen te voldoen aan internationale kwaliteits- en presentatienormen, met name de normen die zijn ontwikkeld door de Codex Alimentarius Commissie, en de etiketten ervan dienen het publiek duidelijk te informeren over de superieure kwaliteiten van borstvoeding;
- (5) de code tijdens de Zevenenzestigste zitting aan de Uitvoerende Raad voor te leggen ter overweging en tezamen met zijn aanbevelingen aan de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering door te sturen, vergezeld van voorstellen betreffende de bevordering en implementatie ervan, hetzij als een richtlijn in de zin van artikelen 21 en 22 van de Statuten van de Wereldgezondheidsorganisatie, hetzij als een aanbeveling in de zin van artikel 23, met een schets van de juridische en andere implicaties van elk van beide keuzemogelijkheden;
- (6) de bestaande wetgeving in verschillende landen, gericht op het mogelijk maken en ondersteunen van borstvoeding, vooral door werkende moeders, te beoordelen, en de mogelijkheden van de WHO te versterken om op verzoek van de Lidstaten mee te werken aan de ontwikkeling van een dergelijke wetgeving;
- (7) een rapport voor te leggen aan de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering in 1981 en daarna in de even jaren, over de stappen die de WHO heeft genomen om borstvoeding te bevorderen en voeding voor zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren, tezamen met een evaluatie van de uitwerking van alle door de WHO en de Lidstaten genomen maatregelen;

23 mei 1980

Bijlage 3

Citaten uit de inleidende verklaring van de vertegenwoordiger van de Uitvoerende Raad gericht aan de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering, met als onderwerp de concept Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk⁸

Het onderwerp “Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen” is in mei 1980 tijdens de Drieëndertigste Wereldgezondheidsvergadering uitvoerig bestudeerd en besproken, en het is ook vanochtend uitvoerig besproken. Afgevaardigden zullen zich de hiertoe strekkende Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32 van de Gezondheidsvergadering van verleden jaar nog wel herinneren, die unaniem werd aangenomen en waarin onder andere aan de directeur-generaal werd verzocht “een Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk voor te bereiden in nauw overleg met de Lidstaten en andere betrokken partijen”. Over de behoefte aan een dergelijke code en de uitgangspunten op basis waarvan hij ontwikkeld zou moeten worden, werd derhalve tijdens de Gezondheidsvergadering van verleden jaar unanieme overeenstemming bereikt.⁹ Het zou daarom niet nodig moeten zijn deze besprekingen en overwegingen tijdens onze beraadslagingen van vandaag te herhalen.

Er liggen vandaag twee punten voor de Commissie: ten eerste de inhoud van de code, en ten tweede de vraag of de code dient te worden aangenomen in de vorm van een richtlijn in de zin van artikelen 21 en 22 van de Statuten van de Wereldgezondheidsorganisatie of in de vorm van een aanbeveling in de zin van artikel 23.

Het voorstel dat heden aan de Commissie ter overweging wordt gegeven in document A34/8 is het vierde concept van de code en vormt het resultaat van een langdurig proces van beraadslagingen tussen de Lidstaten en overige betrokken partijen, in nauwe samenwerking met UNICEF. Weinig of geen zaken die voor de Uitvoerende Raad en de Gezondheidsvergadering zijn gebracht zijn het onderwerp geweest van zulke uitvoerige beraadslagingen als de huidige concept code.

....

Bij de bespreking van dit onderwerp door de Uitvoerende Raad tijdens de Zevenenzestigste zitting in januari 1981 hebben vele leden zich beziggehouden met het doel en de uitgangspunten van de code, en benadrukten dat de code in zijn huidige vorm de minimaal aanvaardbare vereisten vormde waar het gaat om het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk. Aangezien er zelfs nu nog, zoals wordt weerspiegeld in onlangs verschenen krantenartikelen, enige onzekerheid blijft bestaan met betrekking tot de inhoud van de code, in het bijzonder voor wat betreft de reikwijdte ervan, lijkt het mij nuttig enkele opmerkingen hierover te maken. Ik wijs de afgevaardigden er evenwel onmiddellijk op dat de reikwijdte van de code tijdens de bespreking in de Raad niet de aanleiding tot problemen was.

De reikwijdte van de concept code wordt omschreven in artikel 2. Gedurende de eerste vier tot zes levensmaanden is moedermelk alleen gewoonlijk adequaat om te voldoen aan de voedingsbehoeften van de normale zuigeling. Moedermelk kan in deze periode worden vervangen door betrouwbare vervangingsmiddelen voor moedermelk, waaronder kunstmatige zuigelingenvoeding. Alle andere voedingsmiddelen, zoals koemelk, vruchtensappen, graanproducten, groenten of andere vloeibare, vaste of semi-vaste voedingsmiddelen bestemd voor zuigelingen en na deze beginperiode gegeven, kunnen niet langer beschouwd worden als vervangingsmiddelen voor moedermelk (of als betrouwbaar vervangings-

⁸ Deze verklaring door Dr. Torbjørn Mork (directeur-generaal van de Noorse Gezondheidsdienst), vertegenwoordiger van de Uitvoerende Raad, werd op 20 mei 1981 afgegeven tegenover Commissie A. De samenvattende verslagen van de discussie over dit onderwerp tijdens de dertiende, veertiende en vijftiende vergadering van Commissie A zijn opgenomen in document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 34/1981/REC/3.

⁹ Zie document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 33/1980/REC/1, Bijlage 6; document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 33/1980/REC/2, blz. 327; en document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 33/1980/REC/3, blz. 67-95 en 200-204.

middel). Dergelijke voedingsmiddelen zijn slechts een aanvulling op moedermelk of op vervangingsmiddelen voor moedermelk, en worden daarom in de concept code ‘aanvullende voeding’ genoemd. Zij worden ook vaak ‘vaste voeding’ of ‘aanvulling op moedermelk’ genoemd.

Producten anders dan betrouwbare vervangingsmiddelen voor moedermelk, met inbegrip van kunstmatige zuigelingenvoeding, vallen alleen dan onder deze code wanneer zij worden “aangeboden of op andere wijze worden voorgesteld als geschikt ... voor gebruik als gehele of gedeeltelijke vervanging van moedermelk”. De verwijzingen in de code naar producten die ter gehele of gedeeltelijke vervanging van moedermelk worden gebruikt, hebben dus geen betrekking op aanvullende voedingsproducten, tenzij deze producten daadwerkelijk worden aangeboden, zoals dat het geval is met vervangingsmiddelen voor moedermelk, waaronder kunstmatige zuigelingenvoeding, als bruikbaar ter gehele of gedeeltelijke vervanging van moedermelk. Zolang fabrikanten en distributeurs van deze producten ze niet aanprijzen als geschikt als gehele of gedeeltelijke vervanging voor moedermelk, zijn de bepalingen in de code betreffende beperkingen in de reclame en andere promotionele activiteiten niet op deze producten van toepassing.

De Uitvoerende Raad heeft de concept code uitermate nauwgezet bestudeerd.¹⁰ Verscheidene leden gaven daarbij aan dat zij overwogen wijzigingsvoorstellen in te dienen teneinde de code te versterken en nog nauwkeuriger te maken. De Raad was echter van mening dat aanneming van de code door de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering de grootst mogelijke spoed vereiste, gezien de ernst van de bestaande situatie, met name in ontwikkelingslanden, en dat het in het huidige stadium indienen van wijzigingsvoorstellen zou kunnen leiden tot uitstel van de aanneming van de code. Om die reden legt de Raad unaniem de code in zijn huidige vorm ter aanneming voor aan deze Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering, in de wetenschap dat het wenselijk of zelfs noodzakelijk kan zijn de code spoedig te herzien naar aanleiding van opgedane ervaringen bij de implementatie van de verschillende bepalingen. Dit is weergegeven in lid 5(4) van de voorgedragen resolutie die is opgenomen in resolutie EB67.R12.

De tweede belangrijke vraag die voor de Uitvoerende Raad lag, was of zij moest aanbevelen de code in de vorm van een aanbeveling of een richtlijn aan te nemen. Enkele bestuursleden gaven een duidelijke voorkeur aan voor aanneming in de vorm van een richtlijn in de zin van Artikelen 21 en 22 van de Statuten van de WHO. Het werd echter duidelijk dat hoewel niemand in de Raad een afwijkende mening had met de betrekking tot hetzij de behoefte aan een Internationale Code, hetzij de reikwijdte of inhoud daarvan, de meningen verdeeld waren over de kwestie van aanbeveling versus richtlijn.

Er werd benadrukt dat elk besluit over de vorm die de code diende aan te nemen, gebaseerd zou moeten worden op de inschatting van welk alternatief de meeste kans zou hebben het doel van de code te bewerkstelligen, dat wil zeggen, bij te dragen aan een verbeterde voeding en gezondheid voor zuigelingen en kinderen. De Raad was het er over eens dat de morele kracht van een unanieme aanbeveling zodanig zou kunnen zijn, dat hij overtuigender zou kunnen werken dan een richtlijn dat minder dan de unanieme steun van de Lidstaten had gekregen. Men was evenwel van mening dat op de implementatie van de code nauwlettend toezicht gehouden diende te worden in overeenstemming met de bestaande procedures zoals vastgelegd in de Statuten van de WHO; dat toekomstige Vergaderingen de stand van zaken dienden te beoordelen aan de hand van de rapporten van de Lidstaten; en dat de Vergadering alle maatregelen diende te nemen die zij nodig achtte voor de doeltreffende toepassing ervan.

Na zorgvuldige weging van de verschillende argumenten die tijdens de besprekingen naar voren kwamen, nam de Raad unaniem resolutie EB67.R12 aan, waarin opgenomen de conceptresolutie ter aanneming voorgedragen aan de Wereldgezondheidsvergadering. In dit verband wil ik de aandacht van de Commissie in het bijzonder vestigen op de verantwoordelijkheden zoals die zijn omschreven in de conceptresolutie: die van de Lidstaten, de regionale commissies, de directeur-generaal, de Uitvoerende

¹⁰ Het samenvattend verslag van de besprekingen van de Raad is opgenomen in document EB67/1981/REC/2, blz. 306-322.

Raad en de Gezondheidsvergadering zelf, ten behoeve van gepaste vervolgcactiviteiten wanneer de code is aangenomen.

Bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden dienen de Lidstaten ten volle gebruik te maken van de WHO – op wereld-, regionaal en landelijk niveau – door om technische ondersteuning te verzoeken bij het voorbereiden van landelijke wetgeving, regelgeving of andere geschikte maatregelen, en bij het monitoren van het in de praktijk brengen van de code.

....

Ik denk dat ik de gevoelens van de Raad het best kan weergeven door mijn inleiding te besluiten met een pleidooi voor eensgezindheid over de resolutie zoals deze unaniem door de Raad aan de Wereldgezondheidsvergadering is aangeboden. We hebben hier niet te maken met een economische kwestie die voor slechts een of een paar Lidstaten van bijzonder belang is. Het gaat vandaag om een gezondheidsvraagstuk van essentieel belang voor alle Lidstaten, en met name voor ontwikkelingslanden, en van belang voor de kinderen van de wereld en daarmee voor alle toekomstige generaties.

Bijlage 4

Wereldgezondheidsvergadering resolutie 27.43 van mei 1974 en de resoluties die zijn verschenen vanaf 1982 met een expliciete verwijzing naar de Internationale Code.

Het gaat om de volgende Wereldgezondheidsvergadering resoluties: 27.43, 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34, 47.5, 49.15, 54.2, 55.25, 58.32, 59.21, 61.20, 63.23, 65.6.

Wereldgezondheidsvergadering 27.43 Zuigelingenvoeding en borstvoeding

De Zevenentwintigste Wereldgezondheidsvergadering,

Herbevestigend dat borstvoeding heeft bewezen de meest geschikte en succesvolle voedingskundige oplossing te zijn voor de harmonieuze ontwikkeling van het kind;

Vaststellend dat er sprake is van een algemene daling in borstvoeding, gerelateerd aan sociaal-culturele en omgevingsfactoren, waaronder de door misleidende verkoopbevordering veroorzaakte onjuiste opvatting dat borstvoeding inferieur is aan voeding met gefabriceerde vervangingsmiddelen voor moedermelk;

Observerend dat deze daling een van de factoren is die bijdraagt aan zuigelingensterfte en ondervoeding, met name in ontwikkelingslanden; en

Zich realiserend dat moeders die hun zuigelingen voeden met fabrieksmatig bereide voeding zich vaak niet kunnen veroorloven genoeg van zulke voeding te kopen en dat zelfs als zij zich zulke voeding kunnen veroorloven de neiging tot ondervoeding vaak wordt verergerd door gebrek aan begrip met betrekking tot de hoeveelheid en correcte en hygiënische bereiding van de voeding die aan het kind gegeven zou moeten worden,

1. BEVEELT het aanmoedigen van borstvoeding als de ideale voeding om een harmonieuze fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen te bevorderen sterk AAN;
2. VESTIGT DE AANDACHT van landen op de noodzaak van het nemen van geschikte sociale maatregelen voor moeders die tijdens de lactatieperiode buitenshuis werken, zoals het regelen van speciale werktijden zodat ze hun kinderen borstvoeding kunnen geven;
3. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN om de verkoop bevorderende activiteiten voor babyvoeding te onderzoeken en waar nodig voor passende tegenmaatregelen te zorgen, waaronder reclamecodes en wetgeving;
4. DRINGT er bij de directeur-generaal op AAN om activiteiten die relatie houden tot de bevordering van borstvoeding te intensiveren, deze zaken onder de aandacht te brengen van de medische beroepsgroep en gezondheidsbeheerder en dienovereenkomstig de noodzaak van onderwijs aan zorgverleners, moeders en het algemene publiek te benadrukken; en
5. VERZOEKT de directeur-generaal activiteiten gerelateerd aan het bereiden en gebruik van bijvoeding gebaseerd op lokale producten te bevorderen en nader te ondersteunen.

Veertiende plenaire vergadering, 23 mei 1974 Commissie A, derde verslag

Wereldgezondheidsvergadering 35.26 Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk

De Vijfendertigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen en Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22 die de Internationale Code voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen van moedermelk aanneemt;

Zich ervan bewust dat borstvoeding de ideale methode van het voeden van zuigelingen is en in alle landen zou moeten worden bevorderd en beschermd;

Verontrust over het feit dat onjuiste praktijken bij het voeden van zuigelingen resulteren in het vaker voorkomen van kindersterfte, ondervoeding en ziekte, vooral in situaties van armoede en gebrek aan hygiëne;

Erkennend dat commerciële marketing van vervangingsmiddelen voor moedermelk voor zuigelingen heeft bijgedragen aan een toename in het gebruik van kunstmatige voeding;

In herinnering roepend dat de Vierendertigste Wereldgezondheidsvergadering een internationale code aannam die onder andere is bedoeld om op te treden tegen deze marketingpraktijken;

Opmerkend dat, terwijl veel Lidstaten enkele maatregelen hebben genomen om voeding van zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren, er weinig Lidstaten zijn die de Internationale Code hebben aangenomen en bekrachtigd als “minimale vereiste” en hem “in zijn geheel” hebben geïmplementeerd, zoals gevraagd in Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22;¹¹

1. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN opnieuw aandacht te geven aan het belang van het aannemen van nationale wetgeving, reguleringen of andere passende maatregelen om gevolg te geven aan de Internationale Code;
2. VERZOEKT de directeur-generaal:
  - (1) een alomvattend actieprogramma te ontwerpen en coördineren om de Lidstaten te ondersteunen bij het implementeren en monitoren van de Code en de effectiviteit ervan;
  - (2) ondersteuning en leiding te geven, indien daarom wordt verzocht, aan de Lidstaten om er zeker van te zijn dat de maatregelen die ze aannemen, overeenkomen met de letter en de geest van de Internationale Code;
  - (3) in samenwerking met de Lidstaten prospectief onderzoek uit te voeren, waaronder het verzamelen van statistische data van voedingsgewoontes voor zuigelingen en jonge kinderen in de verschillende landen, in het bijzonder wat betreft het vóórkomen en de duur van borstvoeding.

Dertiende plenaire vergadering, 14 mei 1982 - Commissie A, derde rapport

¹¹ Zie document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 35/1982/REC/I, blz. 73.

Wereldgezondheidsvergadering 37.30 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Zevenendertigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 27.43, 31.47, 33.32, 34.22 en 35.26 die voeding voor zuigelingen en jonge kinderen behandelden;

Erkennend dat de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk een van de belangrijkste maatregelen is die noodzakelijk zijn om gezonde voeding van zuigelingen en jonge kinderen te bevorderen;

In herinnering roepend de discussie over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen tijdens de Zesendertigste Wereldgezondheidsvergadering, waar werd geconcludeerd dat het op dat moment te vroeg was om de Internationale Code te herzien;

Na bestudering van het rapport van de directeur-generaal en de inhoud ervan met belangstelling vaststellende;

Zich ervan bewust dat veel producten, die ongeschikt zijn voor het voeden van zuigelingen, op veel plaatsen ter wereld voor dit doel worden aanbevolen en dat bepaalde zuigelingenvoeding wordt aanbevolen voor gebruik op een te jonge leeftijd, wat schadelijk kan zijn voor de gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen;

1. **ONDERSCHRIJFT** het rapport van de directeur-generaal;
2. **DRINGT AAN** op voortdurende actie van de Lidstaten, WHO, non-gouvernementele organisaties en alle andere geïnteresseerde partijen om maatregelen in werking te stellen om voeding voor zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren, met bijzondere nadruk op het gebruik van voedsel van lokale herkomst;
3. **VERZOEKT** de directeur-generaal:
  - (1) de samenwerking met de Lidstaten voort te zetten en te intensiveren bij hun inspanningen tot het implementeren van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk als belangrijke maatregel op nationaal niveau;
  - (2) de Lidstaten te ondersteunen bij het onderzoeken van het vraagstuk van de reclame voor en het gebruik van voedsel dat ongeschikt is voor de voeding van zuigelingen en jonge kinderen, en manieren om juist gebruik van zuigelingenvoeding te bevorderen;
  - (3) aan de Negenendertigste Wereldgezondheidsraad een rapport voor te leggen over de voortgang van de implementatie van deze resolutie, tezamen met aanbevelingen voor welke maatregelen dan ook, die nodig zijn om te komen tot deugdelijke voedingsgewoonten voor zuigelingen en jonge kinderen.

Veertiende plenaire vergadering, 17 mei 1984 – Commissie A, derde rapport

Wereldgezondheidsvergadering 39.28 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Negenendertigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 27.43, 31.47, 33.32, 34.22, 35.26 en 37.30 die voeding voor zuigelingen en jonge kinderen behandelden;

Na bestudering van het voortgangs- en evaluatierapport door de directeur-generaal over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;¹²

Erkennend dat de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk een belangrijke bijdrage levert aan gezonde voeding voor zuigelingen en jonge kinderen in alle landen;

Zich ervan bewust dat vandaag, vijf jaar na de aanneming van de Internationale Code, veel Lidstaten wezenlijke inspanningen hebben verricht om de Code te implementeren, maar dat er desondanks reclame wordt gemaakt voor veel producten die ongeschikt zijn voor het voeden van zuigelingen en dat deze producten voor dit doel worden gebruikt; en dat daarom aanhoudende en gezamenlijke inspanningen nodig blijven om volledige implementatie en naleving van de Internationale Code te bereiken en tevens de beëindiging te bereiken van de marketing van ongeschikte producten en ongepaste reclame voor vervangingsmiddelen van moedermelk;

Opmerkend, met grote tevredenheid, de richtlijnen betreffende de belangrijkste gezondheids- en sociaaleconomische omstandigheden waaronder zuigelingen gevoed moeten worden met vervangingsmiddelen voor moedermelk,¹³ in de context van Artikel 6, paragraaf 6 van de Internationale Code;

Voorts opmerkend de verklaring in de richtlijn, paragraaf 47: “Aangezien de grote meerderheid van zuigelingen geboren op kraamafdelingen en in ziekenhuizen voldragen is, hebben deze kinderen gedurende de eerste 24-48 levensuren – de periode die een moeder en haar zuigeling vaak in zo’n instelling verblijven – geen andere voeding nodig dan colostrum. Normaal gesproken zijn slechts kleine hoeveelheden moedermelkvervangers benodigd om te voldoen aan de behoeften van een minderheid van zuigelingen in deze instellingen, en ze zouden alleen beschikbaar moeten zijn op manieren die de bescherming en promotie van borstvoeding voor de meerderheid niet in de weg staan.”;

1. **ONDERSCHRIJFT** het rapport van de directeur-generaal;
2. **DRINGT** er bij de Lidstaten op **AAN**:
  - (1) de Code te implementeren als ze dat nog niet hebben gedaan;
  - (2) te waarborgen dat de handelswijzen en procedures van hun gezondheidszorgstelsels overeenstemmen met de principes en het doel van de Internationale Code;
  - (3) optimaal gebruik te maken van alle betrokken partijen – beroepsverenigingen in de gezondheidszorg, niet-gouvernementele organisaties, consumentenorganisaties, fabrikanten en distributeurs – bij het beschermen en bevorderen van borstvoeding in het algemeen en, in het bijzonder, bij het implementeren van de Code en het monitoren van deze implementatie en de naleving van de bepalingen van de Code;
  - (4) te streven naar samenwerking met fabrikanten en distributeurs van producten die vallen onder de reikwijdte van Artikel 2 van de Code, bij het aanleveren van alle informatie die nodig wordt geacht voor het monitoren van de implementatie van de Code;

¹² Document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 39/1986/REC/1, blz. 102.

¹³ Document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 39/1986/REC/1, blz. 122.

- (5) de directeur-Generaal te voorzien van complete en gedetailleerde informatie over de implementatie van de Code;
  - (6) te waarborgen dat kleine hoeveelheden vervangingsmiddelen voor moedermelk benodigd voor het kleine aantal zuigelingen dat ze nodig heeft op kraamafdelingen en in ziekenhuizen beschikbaar worden gesteld via de gebruikelijke aankoopkanalen en niet door middel van gratis en gesubsidieerde leveringen;
3. VERZOEKT de directeur-generaal:
- (1) een vereenvoudigd en gestandaardiseerd formulier voor te leggen voor gebruik door de Lidstaten om hen het monitoren en evalueren van hun implementatie van de Code en de rapportage daarover aan de WHO te vergemakkelijken, evenals de voorbereiding door de WHO van een geconsolideerd rapport dat elk artikel van de Code dekt
  - ;
  - (2) specifiek de aandacht van de Lidstaten en andere belanghebbende partijen te richten op het volgende:
    - (a) ieder voedsel dat of iedere drank die wordt gegeven voordat aanvullende voeding voedingskundig nodig is, kan een belemmering vormen voor het starten met of het in stand houden van borstvoeding en moet daarom noch bevorderd noch aangemoedigd worden voor gebruik door zuigelingen tijdens deze periode;
    - (b) de praktijk die in sommige landen geïntroduceerd wordt om zuigelingen te voorzien van speciaal samengestelde melk (de zogenaamde “opvolgmelk”) is onnodig.

Vijftiende plenaire vergadering, 16 mei 1986 – Commissie A, vierde rapport

Wereldgezondheidsvergadering 41.11 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Eenenveertigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na het rapport van de directeur-generaal over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen in overweging te hebben genomen;¹⁴

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.32, 34.22 en 39.28 die voeding van zuigelingen en jonge kinderen behandelen, en Wereldgezondheidsvergadering resoluties 37.18 en 39.31 die de preventie en beheersing van vitamine A-tekort en xeroftalmie, en van aandoeningen door jodiumtekort behandelen;

Bezorgd over de nog steeds afnemende tendens ten aanzien van borstvoeding in veel landen, en toegewijd aan het identificeren en elimineren van obstakels voor borstvoeding;

Bewust dat geschikte voeding voor zuigelingen en jonge kinderen gebaat zou kunnen zijn bij verdere, brede interventies op landelijk, gemeenschaps- en gezinsniveau;

1. **PRIJST** regeringen, vrouwenorganisaties, beroepsverenigingen, consumentengroepen, andere niet-gouvernementele groepen, en de voedingsindustrie voor hun inspanningen om geschikte voeding voor zuigelingen en jonge kinderen te bevorderen, en moedigt hen aan om, in samenwerking met de WHO, nationale inspanningen te ondersteunen voor gecoördineerde voedingsprogramma's en praktische actie op landelijk niveau om de gezondheid en voeding van vrouwen en kinderen te verbeteren;
2. **DRINGT** er bij de Lidstaten op **AAN**:
  - (1) nationale voedingsprogramma's te ontwikkelen of te verbeteren, inclusief multisectorale benaderingen, met het doel de gezondheid en voedingsstatus van hun populatie te verbeteren, in het bijzonder die van zuigelingen en jonge kinderen;
  - (2) te waarborgen dat werkwijzen en procedures consistent zijn met het doel en de principes van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, als zij dat nog niet hebben gedaan;
3. **VERZOEKT** de directeur-generaal om verder samen te werken met de Lidstaten, door middel van de regionale kantoren van de WHO en in samenwerking met andere agentschappen van het systeem van de Verenigde Naties, in het bijzonder FAO en UNICEF:
  - (1) bij het identificeren en beoordelen van de voornaamste problemen op het gebied van voedingsstoffen en voedingspatronen, bij het ontwikkelen van nationale strategieën om ze aan te pakken, bij het toepassen van deze strategieën, en bij het monitoren en evalueren van hun effectiviteit;
  - (2) bij het oprichten van effectieve toezichtsystemen op de voedingsstatus teneinde te waarborgen dat de voornaamste variabelen die tezamen de voedingsstatus bepalen, naar behoren aan bod komen;
  - (3) bij het compileren, analyseren, beheren en toepassen van informatie die ze hebben verzameld over de voedingsstatus van hun populaties;
  - (4) bij het monitoren, samen met andere gezondheidsindicatoren voor moeders en kinderen, van veranderingen in de prevalentie en duur van volledige borstvoeding en gedeeltelijke borstvoeding teneinde de borstvoedingscijfers te verbeteren;
  - (5) bij het ontwikkelen van aanbevelingen met betrekking tot voedingspatronen, inclusief tijdige aanvullende voeding en geschikte gewoontes bij het overgaan op vaste voeding, welke gepast zijn voor nationale omstandigheden;

¹⁴ Zie document EB81/1988/REC/1, blz. 126.

- (6) bij het verstrekken van wettelijke en technische assistentie, op verzoek van de Lidstaten, bij het opstellen en/of implementeren van nationale codes voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk;
- (7) bij het ontwerpen en implementeren van gezamenlijk onderzoek om de impact vast te stellen van maatregelen die zijn genomen om borstvoeding en kindervoeding in de Lidstaten te bevorderen.

Veertiende plenaire vergadering, 11 mei 1988 - Commissie A, eerste rapport

Wereldgezondheidsvergadering 43.3 Beschermen, bevorderen en ondersteunen van borstvoeding

De Drieënveertigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.32, 34.22, 35.26, 37.30, 39.28 en 41.11 betreffende voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;

Na bestudering van het rapport van de directeur-generaal over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;¹⁵

Herbevestigend de unieke biologische eigenschappen van moedermelk bij de bescherming tegen infecties, bij het stimuleren van de ontwikkeling van het eigen immuunsysteem van het kind, en bij het beperken van de ontwikkeling van bepaalde allergieën;

In herinnering roepend de positieve invloed van borstvoeding op de fysieke en emotionele gezondheid van de moeder, met inbegrip van de belangrijke bijdrage aan geboorteregeling;

Overtuigd van het belang van zowel de bescherming van borstvoeding onder groepen en populaties waar borstvoeding nog de norm in zuigelingenvoeding is, als van de bevordering ervan waar dat niet het geval is door juiste informatie en ondersteuning, als van de erkenning van de speciale behoeften van werkende vrouwen;

Erkennend dat zorgverleners bij het beschermen en bevorderen van borstvoeding een sleutelrol spelen, in het bijzonder verpleegkundigen, verloskundigen en degenen die werkzaam zijn op het gebied van de jeugdgezondheid en geboorteregeling; en het belang erkennend van de begeleiding en ondersteuning die wordt geleverd door moedergroepen;

Erkennend dat, ondanks Wereldgezondheidsvergadering resolutie 39.28, gratis of goedkope leveringen van kunstmatige zuigelingenvoeding nog steeds beschikbaar zijn voor ziekenhuizen en kraamafdelingen, met ongunstige consequenties voor borstvoeding;

Telkens opnieuw haar zorg herhalend over de verminderde prevalentie en duur van borstvoeding in veel landen;

1. DANKT de directeur-generaal voor zijn rapport;
2. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN:
  - (1) borstvoeding te beschermen en te bevorderen, als een essentieel onderdeel van hun algemene voedsel- en voedingsbeleid en -programma's ten behoeve van moeders en kinderen, teneinde alle zuigelingen in staat te stellen gedurende de eerste vier tot zes maanden van hun leven exclusief borstvoeding te krijgen;
  - (2) borstvoeding te bevorderen, met gepaste aandacht voor de voedingskundige en emotionele behoeften van moeders;
  - (3) borstvoedingspatronen te blijven monitoren, inclusief traditionele zienswijzen en gebruiken hieromtrent;
  - (4) bestaande wetgeving te handhaven, of nieuwe wetgeving aan te nemen aangaande de bescherming van het moederschap of andere geschikte maatregelen te treffen die borstvoeding onder werkende vrouwen zullen bevorderen en vergemakkelijken;

¹⁵ Document Wereldgezondheidsvergadering 43/1990/REC/1, p. 35.

- (5) de aandacht te vestigen van allen die betrokken zijn bij de planning en het bieden van diensten rondom de zwangerschap op de universele uitgangspunten in de gezamenlijke verklaring van WHO/UNICEF¹⁶ over dienstverlening rondom borstvoeding en zwangerschap die in 1989 is uitgegeven;
  - (6) te waarborgen dat de uitgangspunten en het doel van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de aanbevelingen zoals beschreven in Wereldgezondheidsvergadering resolutie 39.2 ten volle tot uitdrukking worden gebracht in nationaal gezondheids- en voedingsbeleid en in nationale maatregelen, in samenwerking met beroepsverenigingen, vrouwenorganisaties, consumentengroepen en andere niet-gouvernementele groepen en de voedingsindustrie;
  - (7) te waarborgen dat gezinnen de meest geschikte keuze maken wat betreft zuigelingenvoeding, en dat het gezondheidszorgsysteem de benodigde ondersteuning levert;
3. VERZOEKT de directeur-generaal, in samenwerking met UNICEF en andere van toepassing zijnde internationale en bilaterale agentschappen:
- (1) er bij de Lidstaten op aan te dringen effectieve maatregelen te treffen om de aanbevelingen opgenomen in Wereldgezondheidsvergadering resolutie 39.28 te implementeren;
  - (2) door te gaan met het bestuderen van regionale en wereldwijde trends in borstvoedingspatronen, inclusief de relatie tussen borstvoeding en geboorteregeling;
  - (3) de Lidstaten op verzoek te ondersteunen bij het aannemen van maatregelen om voeding voor zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren, onder andere door het verzamelen en verspreiden van informatie over relevante nationale maatregelen die van belang zijn voor alle Lidstaten; en voor dit doel technische en financiële middelen beschikbaar te stellen.

Twaalfde plenaire bijeenkomst, 14 mei 1990 - Commissie A, eerste rapport

---

¹⁶ Bescherming, bevordering en ondersteuning van borstvoeding: de bijzondere rol van dienstverlening rondom de zwangerschap. Een gezamenlijke verklaring van WHO/UNICEF. Genève, Wereldgezondheidsorganisatie, 1989.

Wereldgezondheidsvergadering 45.34 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen en de status van de implementatie van de Internationale Code voor marketing van moedermelkvervangers

De Vijfenvoertigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport van de directeur-generaal over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;¹⁷

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.32, 34.22, 35.26, 37.30, 39.28, 41.11 en 43.3 betreffende voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, passende voedingswijzen en aanverwante vragen;

Herbevestigend dat de Internationale Code voor het op de Markt Brengen van Vervangingsmiddelen van Moedermelk een minimum vereiste is en slechts één van de verschillende belangrijke acties die nodig zijn om gezonde gebruiken betreffende voeding van zuigelingen en jonge kinderen te beschermen;

In herinnering roepend dat producten die kunnen worden aanbevolen als gedeeltelijke of gehele vervanging van moedermelk, in het bijzonder als ze worden gepresenteerd als geschikt om met de fles te geven, onderhevig zijn aan de bepalingen van de Internationale Code;

Herbevestigend dat gedurende eerste vier tot zes levensmaanden geen ander voedsel of vloeistof nodig is dan moedermelk om te voldoen aan de voedingsbehoeften van een normale zuigeling, zelfs geen water, en dat zuigelingen vanaf de leeftijd van circa zes maanden in aanvulling op moedermelk zouden moeten beginnen met het krijgen van een verscheidenheid aan lokaal beschikbare en veilig bereide voedingsmiddelen die rijk zijn aan energie, om tegemoet te komen aan hun veranderende voedingsbehoeften;

Verwelkomend het leiderschap van de Uitvoerende Raad van de WHO en UNICEF bij het organiseren van het 'baby vriendelijk' ziekenhuis initiatief, met zijn gelijktijdige focus op de rol van de gezondheidszorg in het beschermen, bevorderen en ondersteunen van borstvoeding en op het gebruik van borstvoeding als een middel ter versterking van de bijdrage van de gezondheidszorg aan veilig moederschap, overlevingskans van kinderen, en basisgezondheidszorg in het algemeen, en dit initiatief onderschrijvend als een uiterst veelbelovend middel om de prevalentie en de duur van borstvoeding te vergroten;

Nogmaals zijn zorg uitsprekend over de noodzaak vrouwen op het werk te beschermen en ondersteunen, in hun eigen belang, maar ook in het licht van hun meervoudige rollen als onder andere moeders en verzorgers, door het volledig toepassen van bestaande regelgeving voor bescherming rondom de zwangerschap, door de uitbreiding ervan om het ook van toepassing te laten zijn op vrouwen die op dit moment uitgesloten worden, of, waar van toepassing, door het aannemen van nieuwe maatregelen om borstvoeding te beschermen;

Bemoedigd door de stappen die door fabrikanten van zuigelingenvoeding zijn genomen gericht op het beëindigen van donatie of verkoop tegen lage prijzen van voorraden kunstmatige zuigelingenvoeding aan kraamafdelingen en ziekenhuizen, wat een stap in de richting van volledige implementatie van de Internationale Code zou betekenen;

Ervan overtuigd dat charitatieve en andere donororganisaties grote zorgvuldigheid in acht moeten nemen bij het initiëren van, of beantwoorden aan verzoeken voor gratis bevoorrading met zuigelingenvoeding;

Opmerkend dat de advertenties en reclame voor zuigelingenvoeding en het voorstellen van andere pro-

¹⁷ Document WERELDGEZONDHEIDSVERGADERING 45/1992/REC/1, blz. 208.

ducten als vervangingsmiddelen voor moedermelk, evenals zuigflessen en spenen, oneerlijk kunnen concurreren met borstvoeding, wat de veiligste en goedkoopste manier is om een zuigeling te voeden, en dat advertenties en reclame dergelijke concurrentie kunnen verergeren en ongeïnformeerde besluitvorming kunnen bevorderen doordat ze het advies en de begeleiding tegenspreken die gegeven moeten worden door de arts of zorgverlener van de moeder;

Verwelkomend de genereuze financiële en andere bijdragen van een aantal Lidstaten, die de WHO in de gelegenheid stelden technische ondersteuning te bieden aan landen die hun eigen ervaringen bij het uitvoering geven aan de Internationale Code wensen te herzien en evalueren,

1. DANKT de directeur-generaal voor zijn rapport;
2. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN:
  - (1) op nationaal niveau de operationele doelen omvat in de Innocenti-verklaring volledig tot uiting te laten komen, namelijk:
    - (a) door een nationale borstvoedingscoördinator te benoemen en een multidisciplinair borstvoedingscomité tot stand te brengen;
    - (b) door te waarborgen dat elke instelling die zorg rondom de zwangerschap levert, de principes toepast die zijn opgenomen in de gezamenlijke WHO/UNICEF-verklaring over de rol van zwangerschaps- en kraamzorg bij het beschermen, bevorderen en ondersteunen van borstvoeding;
    - (c) door actie te ondernemen om volledige uitvoering te geven aan de principes en het doel van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de erop volgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering;
    - (d) door wetgeving in te stellen en middelen beschikbaar te stellen voor de handhaving ervan om de borstvoedingsrechten van werkende vrouwen te beschermen;
  - (2) alle publieke en private gezondheidsvoorzieningen die zorg rondom de zwangerschap en kraamtijd leveren aan te moedigen en te steunen om 'babyvriendelijk' te worden:
    - (a) door de noodzakelijke opleiding te bieden in het toepassen van de principes zoals zijn opgesteld in de gezamenlijke WHO/UNICEF-verklaring;
    - (b) door de samenwerking tussen beroepsverenigingen, vrouwenorganisaties, consumentengroepen en andere non-gouvernementele groepen, de voedingsindustrie en andere bevoegde sectoren bij deze inspanningen aan te moedigen;
  - (3) maatregelen te nemen die aan nationale omstandigheden zijn aangepast om een eind te maken aan donatie of laaggeprijsde verkoop van voorraden van vervangingsmiddelen voor moedermelk aan gezondheidszorginstellingen die zwangerschaps- en kraamzorg aanbieden;
  - (4) de algemene borstvoeding indicatoren zoals ontwikkeld door de WHO, in samenwerking met UNICEF en andere betrokken organisaties en agentschappen, te gebruiken bij het evalueren van de voortgang van hun borstvoedingsprogramma's;
  - (5) te putten uit de ervaringen van andere Lidstaten bij het ten uitvoer brengen van de Internationale Code;
3. VERZOEKT de directeur-generaal:
  - (1) de vruchtbare samenwerking voort te zetten van de WHO met zijn traditionele internationale partners, in het bijzonder UNICEF, evenals met andere betrokken partijen inclusief beroepsverenigingen, vrouwenorganisaties, consumentengroepen en andere non-gouvernementele organisaties en de voedingsindustrie, met het oog op het bereiken van de doelstellingen van de WHO voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;
  - (2) het netwerk te versterken van samenwerkende centra, instituten en organisaties van de WHO ter ondersteuning van passende nationale actie;
  - (3) de Lidstaten op verzoek te ondersteunen bij het uitwerken en aanpassen van richtlijnen voor kindervoeding, met inbegrip van tijdige aanvullende voedingsmethoden, die voedingskundig pas-

send en biologisch veilig zijn en bij het ontwikkelen van passende maatregelen om uitvoering te geven aan de Internationale Code;

- (4) de aandacht van de Lidstaten en andere intergouvernementele organisaties te vestigen op nieuwe ontwikkelingen die van groot belang zijn voor de voedingswijze en de voeding van zuigelingen en jonge kinderen;
- (5) in samenwerking met Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) de mogelijkheden te inventariseren die beschikbaar zijn voor de gezondheidszorg en andere geïnteresseerde sectoren voor het aanscherpen van de bescherming van vrouwen op de werkplek gezien hun verantwoordelijkheden als moeder, en daarover te rapporteren aan een toekomstige Gezondheidsvergadering;
- (6) bijkomende technische en financiële middelen te mobiliseren ten behoeve van intensievere steun aan de Lidstaten.

Dertiende plenaire vergadering, 14 mei 1992 – Comité B, vijfde rapport

Wereldgezondheidsvergadering 47.5 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Zevenenveertigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport van de directeur-generaal over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;¹⁸

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.32, 34.22, 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34 en 46.7 betreffende voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, geschikte voedingswijzen en aanverwante kwesties;

Herbevestigend haar steun aan al deze resoluties en tegenover de Lidstaten opnieuw herhalend de aanbevelingen die daarin zijn opgenomen;

In gedachten houdend de superioriteit van moedermelk als de biologische norm voor het voeden van zuigelingen, en dat een afwijking van deze norm geassocieerd wordt met verhoogde gezondheidsrisico's voor zuigelingen en moeders,

1. DANKT de directeur-generaal voor zijn rapport;
2. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN de volgende maatregelen te nemen:
  - (1) deugdelijke voeding voor zuigelingen en jonge kinderen te bevorderen, in lijn met hun toezegging aan de Wereld Verklaring en Plan van Aanpak voor Voeding¹⁹ door samenhangende doeltreffende sector-overschrijdende actie, waaronder:
    - (a) het bewustzijn vergroten van het belang van borstvoeding en de superioriteit ten opzichte van alle andere methoden van zuigelingenvoeding onder zorgverleners, niet-gouvernementele organisaties, leefgemeenschappen en het algemeen publiek;
    - (b) moeders te ondersteunen in hun keuze borstvoeding te geven door belemmeringen weg te nemen en tegenwerking te voorkomen, die ze in de gezondheidszorg, op de werkplek of in de gemeenschap zouden kunnen tegenkomen;
    - (c) te waarborgen dat alle betrokken zorgverleners worden opgeleid op het gebied van geschikte voedingswijzen voor zuigelingen en jonge kinderen, inclusief het toepassen van de principes zoals vastgelegd in de gezamenlijke verklaring van WHO/UNICEF over borstvoeding en de rol van zorg rondom de zwangerschap en kraamtijd;²⁰
    - (d) geschikte gewoontes voor aanvullende voeding te stimuleren vanaf de leeftijd van circa zes maanden, met de nadruk op het voortzetten van borstvoeding en regelmatige voeding met veilige en passende hoeveelheden lokale voedingsmiddelen;
  - (2) te waarborgen dat er in geen enkel onderdeel van het stelsel van de gezondheidszorg schenkingen zijn van gratis of gesubsidieerde voorraden moedermelkvervangers en andere producten die vallen onder de reikwijdte van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk;
  - (3) uiterste voorzichtigheid te betrachten bij het plannen, implementeren of steunen van noodhulp operaties door het beschermen, bevorderen en ondersteunen van borstvoeding voor zuigelingen, en te waarborgen dat gedoneerde leveringen van moedermelkvervangers of andere producten die onder de reikwijdte van de Internationale Code vallen uitsluitend worden gegeven als alle onderstaande voorwaarden worden nageleefd:
    - (a) zuigelingen moeten worden gevoed met vervangingsmiddelen voor moedermelk, zoals beschreven in de richtlijnen betreffende de belangrijkste gezondheids- en sociaaleconomische omstandigheden waarin zuigelingen moeten worden gevoed met vervangingsmiddelen voor moedermelk;²¹

¹⁸ Document Wereldgezondheidsvergadering 47/1994/REC/1

¹⁹ World Declaration and Plan of Action for Nutrition, 1992

²⁰ Protecting, promoting and supporting breast-feeding, The special role of maternity services

²¹ Document Wereldgezondheidsvergadering 39/1986/REC/1, p. 122.

- (b) de levering duurt voort zolang de betrokken zuigelingen de voeding nodig hebben;
- (c) de levering wordt niet gebruikt als verkoopbevordering;
- (4) de arbeidsmarkt, werkgevers- en werknemersorganisaties worden geïnformeerd over de vele voordelen van borstvoeding voor zuigelingen en moeders, en over de implicaties ervan voor de bescherming van het moederschap op de werkplek.

3. VERZOEKT de directeur-generaal:

- (1) zijn netwerk en vaardigheden in te zetten voor samenwerking met alle betrokken partijen bij het in hun geheel ten uitvoer brengen van deze en aanverwante resoluties van de Gezondheidsvergadering;
- (2) de ontwikkeling af te ronden van een alomvattend, wereldwijd plan en actieprogramma om de nationale mogelijkheden voor het verbeteren van voedingswijzen voor zuigelingen en jonge kinderen te versterken, inclusief de ontwikkeling van methoden en criteria voor nationale evaluatie van borstvoedingstrends en -gewoontes;
- (3) de Lidstaten, op hun verzoek, te ondersteunen bij het monitoren van voedingswijzen van zuigelingen en jonge kinderen en trends in gezondheidsvoorzieningen en huishoudens, in overeenstemming met nieuwe standaard borstvoedingsindicatoren;
- (4) er bij de Lidstaten op aan te dringen aan te sluiten bij het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering) en hen, op hun verzoek, te ondersteunen bij het verwezenlijken van dit initiatief, vooral bij hun inspanningen onderwijsprogramma's en bijscholing voor alle betrokken zorgverleners en administratief personeel te verbeteren;
- (5) op hun verzoek steun aan de Lidstaten te vergroten en te versterken bij het uitvoering geven aan de principes en het doel van de Internationale Code en alle relevante resoluties, en de Lidstaten advies te geven voor een kader dat ze kunnen gebruiken bij het toezicht houden op de toepassing, zoals passend bij nationale omstandigheden;
- (6) in overleg met andere betrokken partijen en als onderdeel van de normatieve functie van de WHO, richtlijnen te ontwikkelen voor het gebruik in noodsituaties van vervangingsmiddelen voor moedermelk of andere door de Internationale Code gedekte producten, richtlijnen die de bevoegde autoriteiten in de Lidstaten kunnen gebruiken, in het licht van nationale omstandigheden, om optimale omstandigheden voor zuigelingenvoeding te waarborgen;
- (7) in samenwerking met geselecteerde onderzoeksinstituten te komen tot de voltooiing van het verzamelen van herziene referentiewaarden en tot voltooiing van de voorbereiding van richtlijnen voor het gebruik en de interpretatie ervan, om de groei van borstgevoede zuigelingen te kunnen beoordelen;
- (8) aanvullende technische en financiële middelen te zoeken om de steun te intensiveren van de WHO aan de Lidstaten op het gebied van zuigelingenvoeding en het implementeren van de Internationale Code en daarop volgende relevante resoluties.

Elfde plenaire vergadering, 9 mei 1994 – Commissie A, eerste rapport

Wereldgezondheidsvergadering 49.15 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Negenenveertigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport door de directeur-generaal over voeding van zuigelingen en jonge kinderen;²²

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.32, 34.22, 39.28, en 45.34 onder andere betreffende voeding van zuigelingen en jonge kinderen, juiste voedingswijzen en andere gerelateerde kwesties;

In herinnering roepend en herbevestigend de bepalingen van Wereldgezondheidsvergadering resolutie 47.5 betreffende voeding van zuigelingen en jonge kinderen, inclusief de nadruk op het bevorderen van de juiste gewoontes voor aanvullende voeding;

Bezorgd dat instellingen voor de gezondheidszorg en ministeries onderworpen kunnen zijn aan de subtiele druk om, ongepast, financiële of andere ondersteuning te accepteren voor beroepsopleidingen in de gezondheidszorg aangaande de gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen;

Opmerkend de toenemende belangstelling voor het monitoren van de toepassing van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de daarop volgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering,

1. MET DANK aan de directeur-generaal voor zijn rapport;
2. BENADRUKT de voortdurende noodzaak om de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, daarop volgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering, de Innocenti Verklaring, en de Wereld Verklaring en Plan van Aanpak voor Voeding te implementeren;
3. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN:
  - (1) te waarborgen dat aanvullende voeding niet wordt vermarkt of gebruikt op manieren die exclusieve en voortgezette borstvoeding ondermijnen;
  - (2) te waarborgen dat de financiële steun voor beroepskrachten die zich bezighouden met de gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen geen belangenverstremming creëert, in het bijzonder met betrekking tot het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering) van de WHO/UNICEF;
  - (3) te waarborgen dat het monitoren van de toepassing van de Internationale Code en daaropvolgende relevante resoluties wordt uitgevoerd op een transparante, onafhankelijke manier, vrij van commerciële invloed;
  - (4) te waarborgen dat gepaste maatregelen worden genomen om borstvoeding aan te moedigen, inclusief gezondheidsvoorlichting en educatie in de context van de basisgezondheidszorg;
  - (5) te waarborgen dat de uitvoering en procedures van hun gezondheidszorg in overeenstemming zijn met de principes en het doel van de Internationale Code;
  - (6) de directeur-generaal te voorzien van complete en gedetailleerde informatie met betrekking tot de implementatie van de Code;
4. VERZOEKT de directeur-generaal om onder de Lidstaten zo spoedig mogelijk de "Richtlijnen voor het voeden van zuigelingen en jonge kinderen tijdens noodsituaties" te verspreiden.²³

Zesde plenaire vergadering, 25 Mei 1996 - Commissie A, tweede rapport

²² Document 49/4, deel VIII.

²³ Document WHO/NUT/96.4 (in voorbereiding).

Wereldgezondheidsvergadering 54.2 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Vierenvijftigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.21, 34.22, 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34, 46.7, 47.5 en 49.15 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, juiste voedingswijzen en gerelateerde kwesties;

Zeer betrokken bij het verbeteren van de voeding voor zuigelingen en jonge kinderen en het verlichten van alle vormen van ondervoeding in de wereld, omdat meer dan een derde van de kinderen onder de vijf nog steeds ondervoed is – met een groeiachterstand of verzwakt, of deficiënt in jodium, vitamine A, ijzer of andere micronutriënten – en omdat ondervoeding nog steeds wereldwijd de oorzaak is van bijna de helft van de jaarlijkse 10,5 miljoen sterfgevallen van kinderen beneden de schoolgaande leeftijd;

Zeer gealarmeerd dat ondervoeding voor zuigelingen en jonge kinderen een van de ernstigste wereldwijde volksgezondheidsproblemen blijft, zowel een belangrijke oorzaak als ook een gevolg van armoede, ontbering, voedselonzekerheid en sociale ongelijkheid, en dat ondervoeding niet alleen een oorzaak is van grotere vatbaarheid voor infecties en andere ziekten, inclusief achterblijvende groei, maar ook van intellectuele, mentale, sociale en ontwikkelingsstoornissen, en van een toegenomen risico op ziekte in de kindertijd, de adolescentie en het volwassen leven;

Erkennend het recht van iedereen om toegang te hebben tot veilig en voedzaam voedsel, samenhangend met het recht op geschikt voedsel en het fundamentele recht van iedereen om vrij te zijn van honger, en dat al het mogelijke moet worden gedaan met het oog op het steeds dichterbij brengen van de volledige verwezenlijking van dit recht;

Erkennend de noodzaak voor alle sectoren van de samenleving – inclusief regeringen, de maatschappij, beroepsverenigingen in de gezondheidszorg, niet-gouvernementele organisaties, commerciële ondernemingen en internationale organen – om bij te dragen aan een verbeterde voeding voor zuigelingen en jonge kinderen door ieder mogelijk middel aan te wenden dat tot hun beschikking staat, in het bijzonder door optimale voedingswijzen te bevorderen, gebruik makend van een alomvattende, multisectorale, holistische en strategische aanpak;

Opmerkend de aanwijzingen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, in het bijzonder Artikel 24, waarin onder andere erkend wordt de noodzaak voor de toegang tot en beschikbaarheid van zowel steun als informatie met betrekking tot het gebruik van basiskennis over de gezondheid en voeding van kinderen, en de voordelen van borstvoeding voor alle segmenten van de maatschappij, in het bijzonder ouders en kinderen;

Zich ervan bewust dat ondanks het feit dat de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering stellen dat er geen advertenties of andere vormen van reclame mogen zijn voor producten die vallen onder de reikwijdte van de Code, nieuwe moderne communicatiemiddelen, inclusief elektronische, tegenwoordig in toenemende mate worden gebruikt ter promotie van dergelijke producten; en zich bewust van de noodzaak dat de Codex Alimentarius Commissie de Internationale Code en de daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering in aanmerking neemt bij de behandeling van gezondheidsclaims bij de ontwikkeling van voedselstandaarden en richtlijnen;

Denkend aan het feit dat het in 2001 twintig jaar geleden is dat de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk werd aangenomen, en dat het aannemen van deze resolutie een kans biedt om de fundamentele rol van de Internationale Code bij het beschermen, bevorderen en ondersteunen van borstvoeding te versterken;

Erkendend dat er een degelijke wetenschappelijke basis is voor beleidsbeslissingen om activiteiten van de Lidstaten en van de WHO te versterken; voor het voorstellen van nieuwe en vernieuwende benaderingen bij het monitoren van groei en het verbeteren van de voeding; voor het bevorderen van verbeterde borstvoedings- en aanvullende voedingswijzen, en gedegen cultuurspecifieke begeleiding; voor het verbeteren van de voedingsstatus van vrouwen in de vruchtbare leeftijd, in het bijzonder tijdens en na de zwangerschap; voor het verlichten van alle vormen van ondervoeding; en voor het bieden van begeleiding bij de voedingswijzen voor zuigelingen van moeders die hiv-positief zijn;

Opmerkend de noodzaak voor een efficiënt systeem voor het vaststellen van de omvang en geografische spreiding van alle vormen van ondervoeding, samen met hun gevolgen en de factoren die eraan bijdragen, en van door voedsel veroorzaakte ziektes; en van het monitoren van de voedselveiligheid;

Verwelkomend de inspanningen van de WHO, in nauwe samenwerking met UNICEF en andere internationale partners, om een alomvattende mondiale strategie te ontwikkelen aangaande de voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, en om de ACC subcomité over voeding te gebruiken als een overkoepelend forum voor de coördinatie en uitwisseling van informatie in dit verband;

1. **BEDANKT** de directeur-generaal voor het voortgangsrapport over de ontwikkeling van een nieuwe mondiale strategie voor de voeding van zuigelingen en jonge kinderen;
2. **DRINGT** er bij de Lidstaten op **AAN**:
  - (1) het recht te erkennen van iedereen om toegang te hebben tot veilig en voedzaam voedsel, conform het recht op adequaat voedsel en het fundamentele recht van iedereen om vrij te zijn van honger, en dat al het mogelijke moet worden gedaan met het oog op het steeds dichterbij brengen van de volledige verwezenlijking van dit recht en om alle sectoren van de maatschappij op te roepen om samen te werken bij inspanningen om de voeding van zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren;
  - (2) noodzakelijke maatregelen te treffen als verdragsluitende staten om het Verdrag inzake voor de Rechten van het Kind doeltreffend te implementeren, teneinde de rechten van ieder kind op de hoogst haalbare standaard in gezondheid en gezondheidszorg te waarborgen;
  - (3) discussiefora tussen instellingen en tussen sectoren met alle belanghebbenden op te richten of te versterken teneinde op landelijk niveau consensus te bereiken over strategieën en beleid inclusief het versterken van beleid dat borstvoeding door werkende vrouwen ondersteunt in samenwerking met ILO (Internationale Arbeidsorganisatie), teneinde de voeding van zuigelingen en jonge kinderen wezenlijk te verbeteren en om participatiemechanismen te ontwikkelen voor het opzetten en implementeren van specifieke voedingsprogramma's en projecten gericht op nieuwe initiatieven en innovatieve benaderingen;
  - (4) activiteiten te versterken en nieuwe benaderingen te ontwikkelen om exclusieve borstvoeding gedurende zes maanden te beschermen, bevorderen en ondersteunen als een mondiale aanbeveling voor de volksgezondheid, rekening houdend met de bevindingen van de groep van deskundigen van de WHO over de optimale duur van exclusieve borstvoeding²⁴ en te voorzien in veilige en geschikte aanvullende voeding, met het voortzetten van borstvoeding tot de leeftijd van twee jaar of langer, met nadruk op de kanalen van sociale verspreiding van deze concepten teneinde gemeenschappen te helpen zich te houden aan deze aanpak;
  - (5) het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering) te steunen en mechanismen te creëren, inclusief regelgeving, wetgeving en andere maatregelen, direct en indirect ontworpen om periodieke beoordelingen van ziekenhuizen te ondersteunen, en te waarborgen dat de standaarden en de duurzaamheid en geloofwaardigheid van het Initiatief op de lange termijn behouden blijven;
  - (6) aanvullende voeding en voedingswijzen te verbeteren door degelijke en cultuurspecifieke voedingsbegeleiding van moeders van jonge kinderen te waarborgen, waarbij het gebruik van zo

²⁴ Zoals geformuleerd in de conclusies en aanbevelingen van de groep van deskundigen (Genève, 28 tot 30 Maart 2001) dat de systematische review van de optimale duur van uitsluitend borstvoeding voltooid (zie document A54/INF.DOC./4).

veel mogelijk nutriëntrijk inheems voedsel wordt aanbevolen, en voorrang te geven aan de ontwikkeling en verspreiding van richtlijnen over voeding van kinderen jonger dan twee jaar, aan de opleiding van zorgverleners en leiders van de gemeenschap over dit onderwerp, en aan de integratie van deze boodschappen in beleidsplannen voor voorlichting over gezondheid en voeding, educatie en communicatie;

- (7) de monitoring van groei en verbetering van voeding te versterken, met de focus op lokale initiatieven, en zich in te spannen om te waarborgen dat alle ondervoede kinderen, zowel in een gemeenschaps- als in een ziekenhuissetting, juist worden gediagnosticeerd en behandeld;
  - (8) duurzame maatregelen te ontwikkelen, implementeren of versterken, inclusief, waar dat gepast is, wettelijke maatregelen, gericht op het reduceren van alle vormen van ondervoeding van jonge kinderen en vrouwen in de vruchtbare leeftijd, in het bijzonder ijzer-, vitamine A- en jodiumtekorten, door middel van een combinatie van beleid waaronder suppletie, voedselverrijking, en variatie in het voedselpakket, door middel van aanbevolen voedingswijzen die cultuurspecifiek zijn en gebaseerd op lokaal voedsel, evenals door middel van andere lokale initiatieven;
  - (9) nationale mechanismen te versterken om mondiale naleving te waarborgen van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de daarop volgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering, zowel met betrekking tot de etikettering als alle vormen van adverteren en commerciële reclame in alle soorten media, om de Codex Alimentarius Commissie aan te moedigen rekening te houden met de Internationale Code en daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering bij de ontwikkeling van standaarden en richtlijnen; en het grote publiek te informeren over de voortgang bij het implementeren van de Code en daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering;
  - (10) het beschikbare wetenschappelijke bewijs te erkennen en beoordelen, over de risico-afweging van de overdracht van het hiv-virus door borstvoeding tegen de risico's van niet-borstvoeden, en de noodzaak voor onafhankelijk onderzoek in dit verband; te streven naar het veiligstellen van geschikte voeding voor zuigelingen van moeders die besmet zijn met het hiv-virus; de toegankelijkheid van vrijwillige en vertrouwelijke begeleiding en testen te verbeteren om zo het verschaffen van informatie en het komen tot weloverwogen besluiten te vergemakkelijken; en te erkennen dat indien vervangende voeding acceptabel, haalbaar, betaalbaar, duurzaam en veilig is, het vermijden van alle borstvoeding wordt aanbevolen voor moeders die zijn besmet met het hiv-virus; en zo niet, dat dan uitsluitend borstvoeding wordt aanbevolen voor de eerste levensmaanden; en dat degenen die voor andere opties kiezen, behoren te worden aangemoedigd om ze zonder commerciële invloeden te gebruiken;
  - (11) alle benodigde maatregelen te nemen om alle vrouwen te beschermen tegen het risico van besmetting met het hiv-virus, in het bijzonder tijdens zwangerschap en lactatie;
  - (12) informatiesystemen te versterken, samen met epidemiologische toezichtsystemen, teneinde de omvang en geografische verspreiding van ondervoeding, in alle vormen, en van door voedsel veroorzaakte ziekten, vast te stellen;
3. VERZOEKT de directeur-generaal:
- (1) meer nadruk te leggen op voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, gezien het leiderschap van de WHO op het gebied van volksgezondheid, in lijn met en geleid door het Verdrag voor de Rechten van het Kind en andere relevante instrumenten met betrekking tot mensenrechten, in partnerschap met ILO, FAO, UNICEF, UNFPA en andere bevoegde organisaties zowel binnen als buiten de structuur van de Verenigde Naties;
  - (2) met alle relevante sectoren van de samenleving, een constructieve en transparante dialoog te bevorderen, teneinde de voortgang van de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en daarop volgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering, op een onafhankelijke manier en vrij van commerciële invloeden, te monitoren, en steun te geven aan de Lidstaten bij hun inspanningen om de implementatie van de Code te monitoren;

- (3) steun te geven aan de Lidstaten bij het identificeren, implementeren en evalueren van innoverende benaderingen bij het verbeteren van de voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, met nadruk op exclusieve borstvoeding gedurende zes maanden als een mondiale aanbeveling voor de volksgezondheid, rekening houdend met de bevindingen van de groep van deskundigen van de WHO aangaande de optimale duur van exclusieve borstvoeding²⁵, de verstrekking van veilige en geschikte aanvullende voeding, met het voortzetten van borstvoeding tot de leeftijd van twee jaar of langer, en in de samenleving gewortelde en sector-overschrijdende activiteiten;
- (4) door te gaan met de stap-voor-stap benadering op basis van landen en regio's bij de ontwikkeling van de nieuwe mondiale strategie voor de voeding van zuigelingen en jonge kinderen, en de internationale gemeenschap op het gebied van gezondheid en ontwikkeling daarbij te betrekken, in het bijzonder UNICEF, en andere belanghebbenden wanneer dat gepast is;
- (5) verder onafhankelijk onderzoek naar de overdracht van het hiv-virus via borstvoeding aan te moedigen en te ondersteunen, evenals andere maatregelen om de voedingsstatus te verbeteren van moeders en kinderen die reeds getroffen zijn door hiv/aids;
- (6) de mondiale strategie ter overweging voor te leggen aan de Uitvoerende Raad tijdens zijn 109de zitting in januari 2002 en de Vijfenvijftigste Wereldgezondheidsvergadering (mei 2002).

Zevende plenaire vergadering, 18 mei 2001

---

²⁵ Zoals geformuleerd in de conclusies en aanbevelingen van de groep van deskundigen (Genève, 28 tot 30 Maart 2001) dat de systematische review van de optimale duur van uitsluitend borstvoeding voltooid is (zie document A54/INF.DOC./4).

Wereldgezondheidsvergadering 55.25 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Vijfenvijftigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het concept voor de mondiale strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;

Zeer bezorgd over de grote aantallen zuigelingen en jonge kinderen die nog steeds niet op de juiste wijze worden gevoed en wier voedingsstatus, groei en ontwikkeling, gezondheid en voortbestaan hierdoor in gevaar worden gebracht;

Zich ervan bewust dat elk jaar maar liefst 55% van de sterfgevallen onder zuigelingen door diarree en acute luchtweginfecties mogelijk het resultaat is van onjuiste voedingswijzen, dat minder dan 35% van de zuigelingen wereldwijd exclusieve borstvoeding krijgt tijdens zelfs maar de eerste vier levensmaanden, en dat gewoonten op het gebied van aanvullende voeding vaak op het verkeerde moment, ongechikt en onveilig zijn;

Gealarmeerd over de mate waarin onjuiste voedingswijzen voor zuigelingen en jonge kinderen bijdragen aan de mondiale ziektelast, inclusief ondervoeding en de gevolgen daarvan zoals blindheid en sterfte ten gevolge van vitamine A-tekort, verstoorde psychomotorische ontwikkeling ten gevolge van ijzertekort en anemie, onomkeerbare hersenschade als gevolg van jodiumtekort, de enorme invloed op ziekte- en sterftecijfers van eiwit-energie ondervoeding (PEM), en de gevolgen op latere leeftijd van obesitas tijdens de kinderjaren;

Erkennend dat sterfte onder zuigelingen en kinderen kan worden teruggebracht door een verbeterde voedingsstatus van vrouwen in de vruchtbare leeftijd, in het bijzonder tijdens de zwangerschap, door exclusieve borstvoeding tijdens de eerste zes levensmaanden, en met voedingskundig geschikte en veilige aanvullende voeding door middel van de introductie van veilige en adequate hoeveelheden inheems en lokaal voedsel terwijl de borstvoeding doorgaat tot de leeftijd van twee jaar of langer;

Rekening houdend met de uitdagingen die ontstaan door het alsmaar toenemende aantal mensen dat wordt beïnvloed door ernstige noodsituaties, de hiv/aids-pandemie en de complexiteit van moderne levensstijlen in combinatie met voortdurende verspreiding van tegenstrijdige boodschappen over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;

Zich bewust dat onjuiste voedingswijzen en hun gevolgen belangrijke hindernissen vormen voor duurzame sociaaleconomische ontwikkeling en het terugdringen van armoede;

Herbevestigend dat moeders en baby's een onafscheidelijke biologische en sociale eenheid vormen, en dat de gezondheid en voeding van de één niet los kan worden gezien van de gezondheid en voeding van de ander;

In herinnering roepend de aanbeveling van de Wereldgezondheidsvergadering (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 33.32), van de volledige verklaring en aanbevelingen van de gezamenlijke WHO/UNICEF Vergadering over Voeding voor Zuigelingen en Jonge Kinderen gehouden in 1979; de aanneming van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22), waarin zij benadrukte dat het aannemen en het naleven van de Code een minimum vereiste waren; de verwelcoming van de Innocenti Verklaring over de Bescherming, Bevordering en Ondersteuning van Borstvoeding als een basis voor internationaal gezondheidsbeleid en actie (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 44.33); de dringende aanmoediging van en ondersteuning voor alle openbare en particuliere gezondheidszorginstellingen die diensten rond geboorte en kraamtijd leveren zodat deze "baby-vriendelijk" (Wereldgezondheidsvergadering resolutie

45.34) worden; de dringende ratificatie en implementatie van het Verdrag voor de Rechten van het Kind als instrument in de gezondheidsontwikkeling van gezinnen (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 46.27); en de goedkeuring, in hun geheel, van de Wereld Verklaring en Plan van Aanpak voor Voeding aangenomen door de Internationale Conferentie over Voeding (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 46.7);

Ook in herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34, 46.7, 47.5, 49.15 en 54.2 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, juiste voedingswijzen en aanverwante vragen;

Erkennend de noodzaak voor alomvattend nationaal beleid voor voeding van zuigelingen en jonge kinderen, met inbegrip van richtlijnen voor het waarborgen van juiste voeding voor zuigelingen en jonge kinderen in uitzonderlijk moeilijke omstandigheden;

Ervan overtuigd dat het tijd is dat regeringen hun toezeggingen hernieuwen om optimale voeding van zuigelingen en jonge kinderen te beschermen en te bevorderen,

1. **ONDERSCHRIJFT** de mondiale strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;
2. **DRINGT** er bij de Lidstaten op **AAN**, met spoed:
  - (1) De mondiale strategie aan te nemen en te implementeren, rekening houdend met nationale omstandigheden, terwijl positieve lokale tradities en waarden worden gerespecteerd, als onderdeel van hun totale gezondheidsbeleid en programma's voor voeding en gezondheid van kinderen, met het doel optimale voeding voor alle zuigelingen en jonge kinderen te waarborgen, en de risico's die samenhangen met obesitas en andere vormen van ondervoeding te reduceren;
  - (2) Bestaande structuren te versterken of nieuwe op te zetten voor het implementeren van de mondiale strategie via de gezondheidszorg en andere betrokken sectoren, voor het monitoren en evalueren van hun effectiviteit, en voor het begeleiden van de investeringen in middelen en het begeleiden van het management van middelen om de voeding voor zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren;
  - (3) Vast te stellen voor dit doel, in overeenstemming met nationale omstandigheden:
    - (a) nationale doelen en doelstellingen,
    - (b) een realistisch tijdspad voor het behalen ervan,
    - (c) meetbare proces- en opbrengstindicatoren die het mogelijk maken nauwkeurige monitoring en evaluatie van de uitgevoerde acties en een snelle respons op vastgestelde behoeften te realiseren;
  - (4) Te waarborgen dat de introductie van micronutriënten interventies en het op de markt brengen van voedingssupplementen, niet leiden tot vervanging van of het ondermijnen van de steun voor de duurzame gewoonte van exclusieve borstvoeding en optimale aanvullende voeding;
  - (5) Sociale en economische middelen te mobiliseren binnen de samenleving en deze actief te betrekken bij het implementeren van de mondiale strategie en bij het bereiken van de doelen en doelstellingen daarvan in de geest van Wereldgezondheidsvergadering resolutie 19.15;
3. **ROEPT** andere internationale organisaties en organen **OP**, in het bijzonder ILO, FAO, UNICEF, UNHCR, UNFPA en UNAIDS, binnen hun respectievelijke mandaten en programma's en in overeenstemming met richtlijnen over belangenverstengeling, hoge prioriteit te geven aan het verlenen van ondersteuning aan regeringen bij het implementeren van deze mondiale strategie, en nodigt donoren uit om te zorgen voor adequate financiering voor de noodzakelijke maatregelen;
4. **VERZOEKT** de Codex Alimentarius Commissie binnen het raamwerk van haar operationele mandaat, door te gaan met alle aandacht geven aan acties die mogelijk nodig zijn om de kwaliteitsstandaarden voor bewerkt voedsel voor zuigelingen en jonge kinderen te verbeteren en het veilige en juiste gebruik

ervan op een geschikte leeftijd te bevorderen, inclusief het gebruik van juiste etiketten, in overeenstemming met het beleid van de WHO, in het bijzonder de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, Wereldgezondheidsvergadering resolutie 54.2, en andere relevante resoluties van de Wereldgezondheidsvergadering;

5. VERZOEKT de directeur-generaal:

- (1) de Lidstaten, op verzoek, te ondersteunen bij het implementeren van deze strategie, en bij het monitoren en evalueren van de impact ervan;
- (2) door te gaan, in het licht van de schaal en frequentie van grote noodsituaties wereldwijd, om specifieke informatie te genereren en opleidingsmaterialen te ontwikkelen die er op zijn gericht te waarborgen dat er wordt voorzien in de voedingsbehoeften van zuigelingen en jonge kinderen in buitengewoon moeilijke omstandigheden;
- (3) de samenwerking te versterken met andere organisaties binnen de structuur van de Verenigde Naties en bilaterale ontwikkelingsorganisaties bij het bevorderen van juiste voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;
- (4) voortdurende samenwerking te bevorderen met en tussen alle partijen die betrokken zijn bij het implementeren van de mondiale strategie.

Negende plenaire vergadering, 18 mei 2002

Wereldgezondheidsvergadering 58.32 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Achtenvijftigste Wereldgezondheidsvergadering,

In herinnering roepend de vaststelling door de Wereldgezondheidsraad van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk (behorend bij Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22), Wereldgezondheidsvergadering resoluties 39.28, 41.11, 46.7, 47.5, 49.15, 54.2 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, geschikte voedingswijzen en aanverwante kwesties, en in het bijzonder Wereldgezondheidsvergadering resolutie 55.25, die de Wereldwijde strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen onderschrijft;

Na bestudering van het rapport over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;²⁶

Zich ervan bewust dat de gezamenlijke FAO/WHO-vergadering van deskundigen over Enterobacter sakazakii en andere micro-organismen in poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding (2004) de conclusie trok dat intrinsieke besmetting van poedervormige kunstmatige zuigelingen met *E. sakazakii* en *Salmonella* een oorzaak van infectie en ziekte was geweest, waaronder ernstige ziektes in zuigelingen, in het bijzonder prematuur geboren zuigelingen, zuigelingen met een laag geboortegewicht of immuun-gecompromitteerde zuigelingen, en zou kunnen leiden tot serieuze gevolgen voor de ontwikkeling en tot sterfte;²⁷

Opmerkend dat zulke ernstige gevolgen in het bijzonder zorgwekkend zijn voor prematuur geboren zuigelingen, zuigelingen met een laag geboortegewicht en immuun-gecompromitteerde zuigelingen, en daarom van belang zijn voor alle Lidstaten;

In gedachten houdend dat de Commissie voor de Codex Alimentarius bezig is de aanbevelingen over de hygiënische wijzen van het fabriceren van voedingsmiddelen voor zuigelingen en jonge kinderen te herzien;

Erkennend de behoefte van ouders en verzorgers om volledig geïnformeerd te zijn over wetenschappelijk onderbouwde volksgezondheidsrisico's van intrinsieke besmetting van poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding en de mogelijkheid van geïntroduceerde besmetting, en de noodzaak van veilig bereiden, hanteren en bewaren van kant-en-klare kunstmatige zuigelingenvoeding;

Bezorgd dat voedings- en gezondheidsclaims gebruikt kunnen worden om reclame te maken voor vervangingsmiddelen voor moedermelk als superieur aan borstvoeding;

Erkennend dat de Codex Alimentarius Commissie een doorslaggevende rol speelt bij het richting geven aan de Lidstaten wat betreft de juiste regelgeving omtrent voedingsmiddelen, inclusief voedingsmiddelen voor zuigelingen en jonge kinderen;

In gedachten houdend dat de Wereldgezondheidsvergadering de Commissie bij verschillende gelegenheden heeft opgeroepen om, binnen haar operationele mandaat, volledige aandacht te geven aan wetenschappelijk onderbouwde acties die nodig zijn om de gezondheidsnormen van voedingsmiddelen te verbeteren, consistent met de doelen en doelstellingen van relevante volksgezondheidsstrategieën, in het bijzonder de Wereldwijde strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen van de WHO (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 55.25) en de Wereldwijde strategie voor Dieet, Lichaamsbeweging en Gezondheid (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 57.17);

²⁶ Document A58/15.

²⁷ FAO/WHO vergadering van deskundigen over *E. sakazakii* en andere micro-organismen in poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding: Vergaderverslag. Microbiologische risico beoordelingsserie, nr. 6, 2004, p.37.

Erkendend dat voor zulke actie een goed begrip nodig is van de respectievelijke rollen van de Wereldgezondheidsvergadering en de Codex Alimentarius Commissie en die van voedingsmiddelenregulatie in de bredere context van beleid voor de volksgezondheid;

Rekening houdend met Wereldgezondheidsvergadering resolutie 56.23 over de gezamenlijke evaluatie door de FAO/WHO van het werk van de Codex Alimentarius Commissie, die de toegenomen directe betrokkenheid van de WHO in de Commissie goedkeurde en de directeur-generaal verzocht de rol van de WHO bij het aanvullen van het werk van de Commissie te versterken met andere relevante activiteiten van de WHO op de gebieden van voedselveiligheid en voeding, met speciale aandacht voor de onderwerpen die in de resoluties van de Wereldgezondheidsvergadering gemandateerd zijn,

1. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN:

- (1) exclusieve borstvoeding gedurende zes maanden als wereldwijde aanbeveling voor de volksgezondheid te blijven beschermen, bevorderen en ondersteunen, rekening houdend met de bevindingen van de WHO-raadpleging van deskundigen over de optimale duur van exclusief borstvoeding geven,²⁸ en zorg te dragen voor het voortzetten van borstvoeding tot de leeftijd van twee jaar of daarna, door het volledig implementeren van de Wereldwijde strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen van de WHO die de formulering van een alomvattend nationaal beleid aanmoedigt, waar passend inclusief een wettelijk kader voor de bevordering van zwangerschapsverlof en een ondersteunende omgeving voor zes maanden exclusieve borstvoeding, een gedetailleerd actieplan om het beleid te implementeren, monitoren en evalueren, en de toewijzing van voldoende middelen voor dit proces;
- (2) te waarborgen dat voedingskundige- en gezondheidsclaims niet zijn toegestaan voor vervangingsmiddelen voor moedermelk, behalve wanneer dit in nationale wetgeving specifiek geregeld is;²⁹
- (3) te waarborgen dat artsen en andere zorgverleners, wijkverpleegkundigen en gezinnen, ouders en anderen die voor kinderen zorgen, in het bijzonder voor zeer kwetsbare zuigelingen, bijtijds worden voorzien van voldoende informatie en training door zorgverleners over de bereiding van, het gebruik van en het omgaan met poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding om gezondheidsrisico's te minimaliseren; dat zij erover worden geïnformeerd dat poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding pathogene micro-organismen kan bevatten en dat de voeding op de juiste wijze bereid en gebruikt moet worden; en dat deze informatie, waar van toepassing, wordt overgebracht door een expliciete waarschuwing op de verpakking;
- (4) te waarborgen dat financiële ondersteuning en andere stimulansen voor programma's en beroepsmatige zorgverleners die werken op het gebied van gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen geen belangenverstrengelingen creëren;
- (5) te waarborgen dat onderzoek op het gebied van voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, dat mogelijk de basis vormt voor overheidsbeleid, altijd een verklaring bevat betreffende belangenverstrengelingen en onderhevig is aan een onafhankelijke peer review;
- (6) nauw samen te werken met relevante organen, inclusief fabrikanten, bij het verder reduceren van de concentratie en de prevalentie van pathogenen, inclusief *Enterobacter sakazakii*, in poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding;
- (7) te blijven waarborgen dat fabrikanten zich houden aan de Codex Alimentarius of nationale voedselstandaarden en -regelingen;
- (8) samenhangend beleid op nationaal niveau te waarborgen door het stimuleren van samenwerking tussen gezondheidsautoriteiten, voedselregelgevers en normeringsinstellingen voor voedingsmiddelen;
- (9) actief en constructief mee te werken aan het werk van de Codex Alimentarius Commissie;
- (10) te waarborgen dat alle nationale agentschappen betrokken bij het vaststellen van nationale

²⁸ Zoals geformuleerd in de conclusies en aanbevelingen van de raadpleging van deskundigen (Genève, 28-30 maart 2001) die de systematische review van de optimale duur van het geven van exclusieve borstvoeding voltooide (zie document A54/INF.DOC./4).

²⁹ De verwijzing naar nationale wetgeving is ook van toepassing op regionale organisaties voor economische integratie.

standpunten op het gebied van volksgezondheidskwesties voor gebruik in alle relevante internationale fora, inclusief de Codex Alimentarius Commissie, een gemeenschappelijk en eenduidig begrip hebben van gezondheidsbeleid aangenomen door de Gezondheidsvergadering, en dit beleid te bevorderen;

2. VERZOEKT de Codex Alimentarius Commissie:

- (1) bij het uitwerken van standaarden, richtlijnen en aanbevelingen de resoluties van de Gezondheidsvergadering die binnen het kader van het operationele mandaat relevant zijn volledig in aanmerking te blijven nemen;
- (2) standaarden, richtlijnen en aanbevelingen vast te stellen voor voedingsmiddelen voor zuigelingen en jonge kinderen, geformuleerd op een manier die de ontwikkeling waarborgt van veilige en passend geëtiketteerde producten die voldoen aan de voor hen bekende voedingskundige en veiligheidsbehoeften, zo het WHO beleid weerspiegeland, in het bijzonder de Wereldwijde strategie voor voeding van zuigelingen en jonge kinderen van de WHO en de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en andere relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering;
- (3) met spoed werk af te ronden dat op het moment gaande is op het gebied van aanpakken van het risico van microbiologische besmetting van poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding en passende microbiologische criteria of standaarden vast te leggen met betrekking tot *E. sakazakii* en andere relevante micro-organismen in poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding; en richtlijnen te verstrekken voor het veilig hanteren van deze voeding en voor waarschuwingsberichten op productverpakkingen;

3. VERZOEKT de directeur-generaal:

- (1) in samenwerking met de FAO, en rekening houdend met het werk gedaan door de Codex Alimentarius Commissie, richtlijnen te ontwikkelen voor artsen en andere zorgverleners, wijkverpleegkundigen en gezinnen, ouders en anderen die voor kinderen zorgen over de bereiding, het gebruik, het hanteren en bewaren van kunstmatige zuigelingenvoeding om het risico te minimaliseren, en de bijzondere behoeften van de Lidstaten aan te pakken bij het vaststellen van effectieve maatregelen om de risico's te minimaliseren in situaties waarin zuigelingen geen borstvoeding kunnen krijgen of geen moedermelk krijgen;
- (2) de leiding te nemen bij het ondersteunen van onafhankelijk gereviewd onderzoek, onder andere door het verzamelen van bewijs uit verschillende delen van de wereld, om de ecologie, taxonomie, virulentie en andere karakteristieken van *E. sakazakii* beter te begrijpen, in lijn met de aanbevelingen van de FAO/WHO-vergadering van deskundigen over *E. sakazakii* en andere micro-organismen in poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding, en manieren te onderzoeken om het niveau ervan in klaargemaakte poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding te reduceren;
- (3) informatie te verstrekken om de bijdrage van de Codex Alimentarius Commissie aan volledige implementatie van internationaal volksgezondheidsbeleid te bevorderen en te vergemakkelijken, binnen het kader van haar operationeel mandaat;
- (4) elk even jaar verslag uit te brengen aan de Gezondheidsvergadering, tezamen met het rapport over de status van implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering, over de vooruitgang in de behandeling van zaken die voor uitvoering naar de Codex Alimentarius Commissie zijn verwezen.

Wereldgezondheidsvergadering 59.21 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Negenenvijftigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, dat onderstreept dat optimale voedingswijzen voor zuigelingen een belangrijke bijdrage leveren aan het bereiken van de gezondheid gerelateerde ontwikkelingsdoelen waarover internationale overeenstemming bestaat, waaronder de doelen uit de Millennium Verklaring;³⁰

In herinnering roepend het aannemen door de Gezondheidsvergadering van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22), Wereldgezondheidsvergadering resoluties 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 47.5, 49.15, 54.2 en 58.32 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, gepaste voedingswijzen en aanverwante vragen;

Herbevestigend in het bijzonder Wereldgezondheidsvergadering resoluties 44.33 en 55.25 die respectievelijk de Innocenti Verklaring over de Bescherming, Bevordering en Ondersteuning van Borstvoeding uit 1990 verwelkomde en de Mondiale Strategie voor Voeding voor Zuigelingen en Jonge Kinderen goedgekeurde als de basis voor actie bij de bescherming, bevordering en ondersteuning van borstvoeding;

Verwelkomend de Oproep tot Actie die is opgenomen in de Innocenti Verklaring uit 2005 over Voeding voor Zuigelingen en Jonge Kinderen;

Rekening houdend met het feit dat het in 2006 25 jaar geleden is dat de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk werd aangenomen, en erkennend dat deze in toenemende mate relevant is in het kielzog van de hiv/aids-pandemie, van de toenemende frequentie van complexe, menselijke noodsituaties en natuurrampen, en van de zorgen over de risico's van intrinsieke besmetting van kunstmatige zuigelingenvoeding in poedervorm,

1. HERHAALT de steun voor de Mondiale Strategie voor Voeding voor Zuigelingen en Jonge Kinderen;
2. VERWELKOMT de Oproep tot Actie die is gedaan in de Innocenti Verklaring uit 2005 over Voeding voor Zuigelingen en Jonge Kinderen als een significante stap naar het bereiken van het vierde Millennium Ontwikkelingsdoel om kindersterfte te reduceren;
3. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN om activiteiten naar aanleiding van de Oproep tot Actie te ondersteunen en, in het bijzonder, hun betrokkenheid te vernieuwen bij beleid en programma's die zijn gerelateerd aan de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering en het opruimen van het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering) om borstvoeding te beschermen, bevorderen en ondersteunen;
4. ROEPT multilaterale en bilaterale fondsen en internationale financiële instellingen OP voor financiële middelen te zorgen voor de Lidstaten om deze inspanningen te verrichten;
5. VERZOEKT de directeur-generaal technische ondersteuning voor de Lidstaten te mobiliseren bij de implementatie en het onafhankelijk monitoren van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering.

Negende plenaire vergadering, 27 mei 2006 – Commissie A, vijfde rapport

³⁰ Document A59.13.

Wereldgezondheidsvergadering 61.20 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen: tweejaarlijks voortgangsrapport

De Eenenzestigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen: tweejaarlijks voortgangsrapport;³¹

Herbevestigend het belang van het aannemen door de Gezondheidsvergadering van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk (Wereldgezondheidsvergadering resolutie 34.22) en Wereldgezondheidsvergadering resoluties 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34, 47.5, 49.15, 54.2, 55.25, 58.32 en 59.21 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;

Herbevestigend, in het bijzonder, Wereldgezondheidsvergadering resoluties 54.2, 55.25 en 58.32, die het belang erkennen van uitsluitend borstvoeding tijdens de eerste zes levensmaanden, de Mondiale Strategie voor Voeding van Zuigelingen en Jonge Kinderen, en de op feiten gebaseerde risico's voor de volksgezondheid van poedervormige kunstmatige zuigelingvoeding die al tijdens het productieproces wordt besmet, de mogelijkheid van besmetting in een later stadium en de noodzaak van het veilig bereiden, behandelen en bewaren van bereide kunstmatige zuigelingvoeding;

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resolutie 49.15 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, die erkent dat het noodzakelijk is om te waarborgen dat de toewijding aan en ondersteuning van borstvoeding en optimale voeding voor zuigelingen en jonge kinderen niet worden ondermijnd door belangenverstrengelingen;

Bevestigend dat een vroegtijdige start van en exclusieve borstvoeding de natuurlijke en optimale manier is om voedselveiligheid en optimale gezondheid te bereiken voor zuigelingen en jonge kinderen, en bezorgd dat de cijfers laag zijn gebleven;

Het tweejaarlijks voortgangsrapport verwelkomend en met het oog op de meest saillante punten die verder bestudeerd moeten worden, in het bijzonder hardnekkige ondervoeding – een van de meest ernstige problemen voor de volksgezondheid, zoals aangegeven door de alarmerend hoge sterftecijfers onder de vijf jaar;

Verder de noodzaak opmerkend van het verbeteren van de implementatie en monitoring van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk;

Zich ervan bewust dat poedervormige kunstmatige zuigelingvoeding geen steriel product is en dat het pathogene bacteriën kan bevatten, en de WHO/FAO richtlijnen verwelkomend over veilige bereiding, bewaren en behandelen van poedervormige kunstmatige zuigelingvoeding;

Aangemoedigd door het werk van FAO en WHO door middel van de Codex Alimentarius Commissie ten behoeve van de herziene voorgestelde concept Code voor Hygiënische Praktijken voor Poedervormige Kunstmatige Voeding voor Zuigelingen en Jonge Kinderen;

³¹ Document A61/17 Add. 1.

DRINGT er bij de Lidstaten op AAN:

- (1) de implementatie te versterken van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en daaropvolgende relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering door intensivering van de monitoringsinspanningen en handavingsinspanningen van nationale maatregelen teneinde borstvoeding te beschermen, waarbij de resoluties van de Gezondheidsvergadering gericht op het vermijden van belangenverstrengelingen niet uit het oog worden verloren;
- (2) door te gaan met actie betreffende de Mondiale Strategie voor Voeding van Zuigelingen en Jonge Kinderen en de Innocenti Verklaring uit 2005 over voeding van zuigelingen en jonge kinderen en de ondersteuning te vergroten voor een vroegtijdige start en exclusieve borstvoeding tijdens de eerste zes levensmaanden, ten einde de plaag van ondervoeding en daarmee samenhangende hoge sterfte- en ziektecijfers onder de vijf jaar te reduceren;
- (3) de WHO/FAO-richtlijnen over veilig bereiden, bewaren en behandelen van poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding te implementeren, door toepassing en brede verspreiding, teneinde het risico van bacteriële infecties te verkleinen en, in het bijzonder, te waarborgen dat de etikettering van alle poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding voldoet aan de standaarden, richtlijnen en aanbevelingen van de Codex Alimentarius Commissie en rekening houdend met Wereldgezondheidsvergadering resolutie 58.32;
- (4) als een strategie voor risicoreductie, het mogelijke gebruik en, in overeenstemming met nationale verordeningen, het veilige gebruik te onderzoeken van donormelk via melkbanken voor humane melk, voor kwetsbare zuigelingen, in het bijzonder premature zuigelingen, zuigelingen met een laag geboortegewicht en immuun-gecompromitteerde zuigelingen, en de juiste hygiënische maatregelen te bevorderen voor het bewaren, conserveren en gebruik van menselijke melk;
- (5) actie te ondernemen door middel van maatregelen voor voedselveiligheid, inclusief gepaste regelgevende maatregelen, om het risico te verlagen van besmetting tijdens het productieproces van poedervormige kunstmatige zuigelingenvoeding door *Enterobacter sakazakii* en andere pathogene micro-organismen, evenals van besmetting tijdens het bewaren, bereiden en behandelen, en om de effectiviteit van deze maatregelen te monitoren;

1. VERZOEKT de directeur-generaal:

- (1) Door te gaan met het monitoren van de voortgang door middel van rapporten aan de Gezondheidsvergadering elk even jaar, naast het rapport over de status van de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en de relevante resoluties van de Gezondheidsvergadering, aangaande de voortgang bij de behandeling van zaken die voor uitvoering aan de Codex Alimentarius zijn uitbesteed;
- (2) door te gaan met het bevorderen van borstvoeding en voeding voor zuigelingen en jonge kinderen als essentieel aspect voor het bereiken van de Millennium Ontwikkelingsdoelen, in het bijzonder die met betrekking tot het uitroeien van extreme armoede en honger en tot het reduceren van kindersterfte;
- (3) de ondersteuning te intensiveren voor de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk;
- (4) om met spoed steun te bieden voor onderzoek naar het veilige gebruik van afgekolfd en gedoneerde moedermelk, gezien de huidige uitdagingen waar landen mee worden geconfronteerd bij de implementatie van veilige voedingswijzen voor zuigelingen, rekening houdend met de nationale regels, voorschriften en culturele en religieuze overtuigingen;
- (5) ondersteuning te verlenen ten behoeve van het versterken van nationale informatiesystemen teneinde de wetenschappelijke basis voor beleid op deze gebieden te verbeteren;
- (6) een overzicht te geven van de huidige mondiale situatie met betrekking tot voeding voor zuigelingen en jonge kinderen waaronder voeding en hiv, en een rapport voor te leggen aan de Drienzestigste Wereldgezondheidsvergadering.

Achtste plenaire vergadering, 24 mei 2008 – Commissie B, vierde rapport

Wereldgezondheidsvergadering 63.23 Voeding voor zuigelingen en jonge kinderen

De Drieënzestigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen;³²

In herinnering roepend Wereldgezondheidsvergadering resoluties 33.32, 34.22, 35.26, 37.30, 39.28, 41.11, 43.3, 45.34, 46.7, 47.5, 49.15, 54.2, 55.25, 58.32, 59.21 en 61.20 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, en over voeding en hiv/aids en de Codex Alimentarius Richtlijnen voor het gebruik van claims voor voedsel en gezondheid;³³

Zich bewust dat het behalen van de Millennium Ontwikkelingsdoelen zal eisen dat de ondervoeding van moeders en kinderen wordt gereduceerd;

Zich ervan bewust dat wereldwijd 11% van de mondiale ziektelast voor rekening komt van ondervoeding, leidend tot slechte gezondheid en beperkingen op de lange termijn en tot slechte scholings- en ontwikkelingsresultaten; dat 186 miljoen kinderen wereldwijd een groeiachterstand hebben³⁴ en 20 miljoen lijden aan de meest dodelijke vorm van acute ernstige ondervoeding elk jaar; en dat voedingskundige risicofactoren, inclusief ondergewicht, suboptimale borstvoeding en vitaminen- en mineralentekorten, in het bijzonder van vitamine A, ijzer, jodium en zink, verantwoordelijk zijn voor 3,9 miljoen doden (35% van het totale aantal doden) en 144 miljoen voor beperkingen gecorrigeerde levensjaren (33% van het totale aantal levensjaren dat beïnvloed wordt door beperkingen) onder kinderen jonger dan vijf jaar;

Zich bewust dat landen geconfronteerd worden met toenemende volksgezondheidsproblemen ten gevolge van de dubbele last van slechte voeding (zowel voedingstekorten als overgewicht), met negatieve consequenties voor het latere leven;

Erkennend dat 90% van de kinderen met een groeiachterstand in 36 landen leven en dat kinderen beneden de twee jaar het vaakst getroffen worden door ondervoeding;

Erkennend dat de reclame voor vervangingsmiddelen voor moedermelk en sommige commerciële voedingsmiddelen voor zuigelingen en jonge kinderen de vooruitgang ondermijnt van optimale voeding voor zuigelingen en kinderen;

Met oog voor de uitdagingen gevormd door de hiv/aids-pandemie en de problemen bij het formuleren van gepaste beleidsdoelstellingen voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, en bezorgd dat voedselhulp niet voldoet aan de voedingsbehoeften van kinderen die geïnfecteerd zijn met het hiv-virus;

Bezorgd dat in noodsituaties, waarvan er vele voorkomen in landen die niet op schema liggen om Millennium Ontwikkelingsdoel 4 te halen en waaronder situaties vallen die ontstaan door de effecten van klimaatverandering, zuigelingen en jonge kinderen bijzonder kwetsbaar zijn voor ondervoeding, ziekte en sterfte;

Erkennend dat nationale voorbereidingsplannen voor noodsituaties en internationale rampenbestrijding niet altijd bescherming, bevordering en ondersteuning van optimale voeding voor zuigelingen en jonge kinderen omvatten;

Diepe bezorgdheid uitsprekend over hardnekkige rapportages betreffende schendingen van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk door sommige

³² Document A63/9.

³³ Document CAC/GL/23.

³⁴ Wereld gezondheidsstatistieken, mei 2010.

fabrikanten en distributeurs van zuigelingenvoeding met betrekking tot reclame gericht op moeders en zorgverleners;

Verdere zorgen uitsprekend over rapporten betreffende de ineffectiviteit van maatregelen, in het bijzonder vrijwillige maatregelen, in sommige landen om naleving van de Internationale Code voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen van moedermelk te waarborgen;

Zich bewust dat onjuiste voedingswijzen en hun gevolgen ernstige obstakels vormen bij het bereiken van duurzame sociaaleconomische ontwikkeling en armoedebestrijding;

Bezorgd over de grote aantallen zuigelingen en jonge kinderen die nog steeds op onjuiste wijze worden gevoed en wier voedingsstatus, groei en ontwikkeling, gezondheid en overleving daardoor gecompromitteerd zijn;

Met oog voor het feit dat implementatie van de mondiale strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen en de operationele doelen daarvan sterke politieke toezegging vereisen en een alomvattende benadering, waaronder het versterken van het gezondheidszorgstelsel en leefgemeenschappen met speciale nadruk op het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering), en zorgvuldige monitoring van de effectiviteit van de toegepaste interventies;

Erkennend dat verbetering van de toepassing van exclusieve borstvoeding, geschikte en correct getimede aanvullende voeding, samen met voortgezette borstvoeding tot de leeftijd van twee jaar of langer, jaarlijks het leven zou kunnen redden van 1,5 miljoen kinderen beneden de vijf jaar;

Zich bewust dat multisectorieel voedsel- en voedingsbeleid nodig is voor het succesvol opschalen van feitelijke aangetoonde veilige en effectieve voedingsinterventies;

Erkennende de noodzaak van alomvattend nationaal beleid aangaande voeding voor zuigelingen en jonge kinderen dat goed geïntegreerd is in nationale strategieën voor voeding en overleving van kinderen;

Overtuigd dat het tijd is dat regeringen, de samenleving en de internationale gemeenschap hun toezeggingen hernieuwen aangaande de bevordering van de optimale voeding voor zuigelingen en jonge kinderen en nauw samenwerken voor dit doel;

Overtuigd dat het versterken van het nationale toezicht op voeding cruciaal is bij het implementeren van effectief voedingsbeleid en de opschaling van interventies;

1. DRINGT er bij de Lidstaten op AAN:

- (1) de politieke toezegging te vergroten om ondervoeding in alle vormen te voorkomen en reduceren;
- (2) de duurzame implementatie te versterken en te bespoedigen van de mondiale strategie voor voeding voor zuigelingen en jonge kinderen met inbegrip van nadruk op het uitvoering geven aan het doel en de principes van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk, en de implementatie van het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering);
- (3) wetgevende, regulerende en/of andere effectieve maatregelen te ontwikkelen en/of te versterken om de marketing van vervangingsmiddelen voor moedermelk aan banden te leggen teneinde uitvoering te geven aan de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en relevante resoluties aangenomen door de Wereldgezondheidsvergadering;
- (4) een einde te maken aan ongepaste reclame voor voedsel voor zuigelingen en jonge kinderen en te waarborgen dat voedings- en gezondheidsclaims niet zullen worden toegestaan betreffende

- voedsel voor zuigelingen en jonge kinderen, uitgezonderd daar waar het specifiek geregeld is, in relevante standaarden van de Codex Alimentarius of nationale wetgeving;
- (5) beleidskaders te ontwikkelen of de huidige te herzien die zijn gericht op het aanpakken van de dubbele last van ondervoeding en om kinderobesitas en voedselveiligheid op te nemen in die kaders, en gepaste menselijke en financiële hulpbronnen toe te kennen om hun implementatie te waarborgen;
  - (6) interventies op integrale wijze op te schalen ter verbetering van voeding voor zuigelingen en jonge kinderen door middel van de bescherming, bevordering en ondersteuning van borstvoeding en tijdige, veilige en geschikte aanvullende voeding als kerninterventies; door middel van de implementatie van interventies voor de preventie en behandeling van ernstige ondervoeding; en door middel van de gerichte aanpak van vitaminen- en mineralentekorten;
  - (7) te overwegen en implementeren, zoals gepast is, de herziene principes en aanbevelingen over zuigelingenvoeding in de context van hiv, uitgegeven door de WHO in 2009, teneinde het zuigelingenvoedingsdilemma voor met het hiv-virus geïnfecteerde moeders en hun gezinnen aan te pakken terwijl de bescherming, bevordering en ondersteuning van exclusieve en voortgezette borstvoeding voor de algemene bevolking wordt gewaarborgd;
  - (8) te waarborgen dat nationale en internationale draaiboeken en rampenbestrijding zich houden aan de op feiten gebaseerde Operationele Geleide voor Noodhulp Verlenend Personeel en Programma Managers³⁵ over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen in noodsituaties, dat de bescherming, bevordering en ondersteuning van optimale borstvoeding omvat, en de noodzaak om de risico's van kunstmatige voeding te minimaliseren, door te waarborgen dat alle benodigde vervangingsmiddelen voor moedermelk worden gekocht, verspreid en gebruikt volgens strikte criteria;
  - (9) de strategieën waarnaar in paragraaf 1(6) hierboven wordt verwezen op te nemen in de algehele gezondheidszorg voor moeders en kinderen en het doel te steunen van universele dekking en principes van basisgezondheidszorg, inclusief het versterken van gezondheidszorgstelsels zoals in hoofdlijnen aangegeven in Wereldgezondheidsvergadering resolutie 62.12;
  - (10) voedseltoezichtstructuren te versterken en het gebruik van en de rapportage over indicatoren voor de overeengekomen Millennium Ontwikkelingsdoelen te verbeteren teneinde de voortgang te monitoren;
  - (11) de WHO Standaarden voor de Groei van Kinderen te implementeren door volledige integratie ervan in gezondheidszorgprogramma's voor kinderen;
  - (12) maatregelen te implementeren voor de preventie van ondervoeding zoals gespecificeerd in de WHO-strategie voor de aanpak op lokaal niveau van ernstige acute ondervoeding,³⁶ met als belangrijkste punt het verbeteren van systemen voor water en sanitair en hygiënische gewoontes om kinderen te beschermen tegen overdraagbare ziektes en infecties;
2. ROEPT fabrikanten en distributeurs van zuigelingenvoeding OP zich volledig te houden aan hun verantwoordelijkheden op grond van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en daaropvolgende relevante resoluties van de Wereldgezondheidsvergadering;
  3. VERZOEKT de directeur-generaal:
    - (1) de wetenschappelijke onderbouwing te versterken aangaande effectieve en veilige acties met betrekking tot voeding om zo de effecten voor de volksgezondheid tegen te gaan die worden veroorzaakt door de dubbele last van ondervoeding, en goede praktijken voor succesvolle implementatie te beschrijven;

³⁵ Online beschikbaar op <http://www.enonline.net/resources/6>.

³⁶ Op de gemeenschap gebaseerd beheer van ernstige ondervoeding: een gezamenlijke verklaring van de Wereldgezondheidsorganisatie, het Wereld Voedsel Programma, de Permanente Commissie voor Voeding van de Verenigde Naties en de Kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties. Genève, WHO, 2007.

- (2) om voeding in alle gezondheidsbeleid en strategieën van de WHO tot gemeengoed te maken en de aanwezigheid te bevestigen van essentiële acties op het gebied van voeding, inclusief integratie van de herziene uitgangspunten en aanbevelingen over zuigelingenvoeding in de context van hiv, uitgegeven door de WHO in 2009, in de context van het hervormen van de basisgezondheidszorg;
- (3) verder te gaan met en versterking te realiseren van bestaande structuren voor samenwerking met andere agentschappen van de Verenigde Naties en internationale organisaties die betrokken zijn bij het proces van het waarborgen van verbeterde voeding inclusief duidelijke identificatie van leiderschap, verdeling van arbeid en resultaten;
- (4) de Lidstaten op verzoek te ondersteunen bij het uitbreiden van hun voedingsinterventies gerelateerd aan de dubbele last van ondervoeding, het monitoren en evalueren van effecten, intensiveren of oprichten van effectieve toezichtsystemen voor voeding, en het implementeren van de WHO-standaarden voor de groei van kinderen, en het Baby Vriendelijk Ziekenhuis Initiatief (Zorg voor Borstvoeding Certificering);
- (5) de Lidstaten op verzoek te ondersteunen bij hun inspanningen wetgevende, regulerende of andere effectieve maatregelen te ontwikkelen en/of te intensiveren om de marketing van vervangingsmiddelen voor moedermelk aan banden te leggen;
- (6) een alomvattend implementatieplan te ontwikkelen aangaande voeding voor zuigelingen en jonge kinderen als een essentieel component van een wereldwijd, multisectoraal kader voor voeding ten behoeve van de inleidende discussie tijdens de Vierenzestigste Wereldgezondheidsvergadering, bestemd om uiteindelijk voor te leggen tijdens de Vijfenzestigste Wereldgezondheidsvergadering, via de Uitvoerende Raad en na breed overleg met de Lidstaten.

Achtste plenaire vergadering, 21 mei 2010

Wereldgezondheidsvergadering 65.6 Integraal implementatieplan over voeding van moeders, zuigelingen en jonge kinderen³⁷

De Vijfenzestigste Wereldgezondheidsvergadering,

Na bestudering van het rapport over voeding voor moeders, zuigelingen en jonge kinderen: concept integraal implementatieplan,³⁸

1. ONDERSCHRIJFT het alomvattende implementatieplan voor voeding voor moeders, zuigelingen en jonge kinderen;³⁹
2. DRINGT er bij de Lidstaten⁴⁰ op AAN om, zoals het ze betaamt, het veelomvattende implementatieplan voor voeding voor moeders, zuigelingen en jonge kinderen, in de praktijk te brengen, inclusief:
  - (1) het ontwikkelen of, waar nodig, intensiveren van voedingsbeleid, zodat dit een uitgebreide aanpak mogelijk maakt van de dubbele last van ondervoeding en acties omvat die zijn gericht op voeding en die onderdeel zijn van het totale landelijke beleid voor voeding en ontwikkeling, en het inrichten van structuren voor effectief intersectoraal bestuur teneinde de implementatie van acties rondom voeding te verbreden met bijzondere nadruk op het kader van de mondiale strategie voor voeding van zuigelingen en jonge kinderen;
  - (2) het ontwikkelen of, waar nodig, intensiveren van wetgevende, regulerende en/of andere effectieve maatregelen om de marketing van vervangingsmiddelen voor moedermelk te beteugelen;
  - (3) een dialoog op gang te brengen met relevante nationale en internationale partijen en allianties en partnerschappen te vormen om acties rondom voeding te verbreden met de oprichting van adequate structuren ter bescherming tegen potentiële belangenverstremgeling;
  - (4) een integrale benadering te implementeren bij capaciteitsopbouw, waaronder ontwikkeling van personeel;
3. VERZOEKT de directeur-generaal:
  - (1) opheldering en begeleiding te verschaffen over gepaste reclame van voedsel voor zuigelingen en jonge kinderen zoals genoemd in Wereldgezondheidsvergadering resolutie 63.23, daarbij in aanmerking genomen het lopende werk van de Codex Alimentarius Commissie;
  - (2) de Lidstaten te ondersteunen bij het monitoren en evalueren van beleid en programma's, inclusief die van de mondiale strategie voor voeding van zuigelingen en jonge kinderen, met het meest recente bewijs over voeding;
  - (3) instrumenten te ontwikkelen voor risicoanalyse, openbaarmaking en beheer om te beschermen tegen mogelijke belangenverstremgeling bij het ontwikkelen van beleid en de implementatie van voedingsprogramma's in lijn met het totale beleid en de totale praktijken van de WHO;
  - (4) te rapporteren, via de Uitvoerende Raad, aan de Zevenenzestigste Wereldgezondheidsvergadering over de voortgang bij de implementatie van het alomvattende implementatieplan, samen met het rapport over de implementatie van de Internationale Code voor het op de Markt brengen van Vervangingsmiddelen voor Moedermelk en gerelateerde resoluties van de Wereldgezondheidsvergadering.

Tiende plenaire vergadering, 26 mei 2012 – Commissie A, derde rapport

³⁷ Zie annex 5 voor de financiële en administratieve implicaties voor het secretariaat van deze resolutie.

³⁸ Document A65/11.

³⁹ Annex 2.

⁴⁰ En, waar van toepassing, regionale economische integratie organisaties.

UNICEF Nederland
E-mail: info@unicef.nl
Website: www.unicef.nl

**STICHTING
BABYVOEDING**

Stichting Babyvoeding
E-mail: info@babyvoeding.org
Website: www.stichtingbabyvoeding.nl